

Новелла Матвеева

Караван

Новела Матвејева

Караван

Русско-сербская поэтическая библиотека:
классика

Руско-српска поетска библиотека:
класика

Новелла Матвеева

КАРАВАН

Избранные стихотворения

Вахазар

Новела Матвејева

КАРАВАН
Изабране песме

Перевод с русского
Превод са руског

Художественное оформление: *Александр Базилевский*
Ликовна опрема: *Александар Базилевски*

Рисунки: *Мария Базилевская*
Цртежи: *Марија Базилевска*

Матвеева, Новелла; Матвејева, Новела

Караван: Избранные стихотворения; Караван: Изабране песме / Составил Андрей Базилевский; Саставио Андреј Базилевски; Перевели с русского Владимир Ягличич, Миодраг Сибинович; Превели са руског Владимир Јагличић, Миодраг Сибиновић. — Москва: Вахазар; Београд: ИГАМ, 2015; Москва: Вахазар; Белград: ИГАМ, 2015. — 152 с., ил. — (Русско-сербская поэтическая библиотека: классика; Руско-српска поетска библиотека: класика; 11).

ISBN 978-5-88190-089-2 »Вахазар«

ISBN 978-86-83927-95-1 «ИГАМ»

© Новелла Матвеева. Текст, 1963-2015.

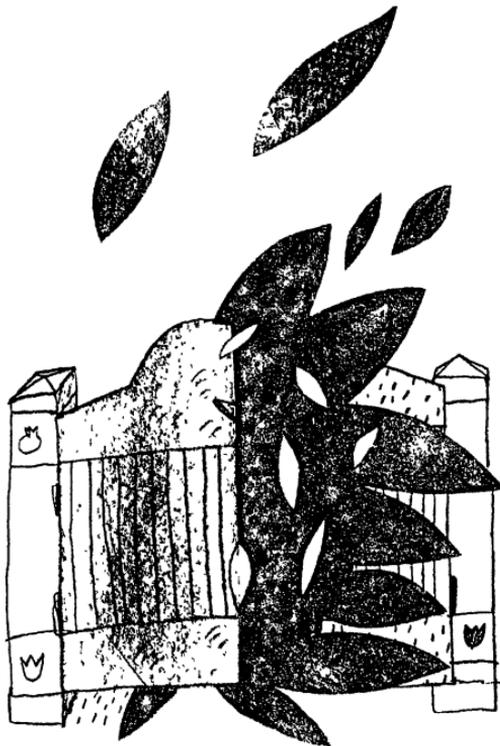
© Владимир Ягличич, Миодраг Сибинович. Превод, 2015.

© Александр Базилевский. Оформление серии, 2004.

© Мария Базилевская. Рисунки, 2015.

*Всё сказано на свете. Не сказанного нет.
Но вечно людям светит не сказанного свет.*

*Све је речено, свет све има. Нереченога нема, знај.
Ал вечно сја људима неизреченог сјај.*

Пожарный

Жил-был пожарный в каске ярко-бронзовой,
Носил, чудак, фиалку на груди.
Ему хотелось ночью красно-розовой
Из пламени кого-нибудь спасти.

Мечта глухая жгла его и нежила:
Вот кто-то спичку выронит, и вот...
Но в том краю как раз пожаров не было, —
Там жил предусмотрительный народ.

Из-за ветвей следить любила в детстве я,
Как человек шагал на каланче.
Не то чтобы ему хотелось бедствия,
Но он грустил о чем-то... вообще.

Спала в пыли дороженька широкая,
Набат на башне каменно молчал,
А между тем горело очень многое,
Но этого никто не замечал.

1961

Река

Когда одна я,
 совсем одна,
И нет меня в мире одной;
И так высоко стоит луна,
Что земля темна и при ней;
 И холодный ветер пахнет травой,
 И веки смыкаются в полусне, —
Тогда
 Является мне
 На стене
 Река
 И чёлн теневой.

А в том челне старина Гек Финн
Стоит вполуоборот;

Ватрогасац

Живео ватрогасац с бронзаним шлемом,
Носио, чудац, љубицу на реверу.
Желео у ноћи црвено-руменој
Да спаси ког из ватре у солитеру.

Пуста га жеља пекла и мазила:
Испашће неком шибица, уствари...
Ал ватра у тај крај није залазила -
Обазриви били његови станари.

Волела сам ко дете да гледам горе
Човека из куле вече свако.
Не да је желео да се невоље створе,
Ал ишчекивао је тек нешто... тако.

Спавао прашњав пут од куле туда,
Ђутало ко камен звоно ватрогасно.
А дотле је много шта горело свуда,
Но то још нико није видео јасно.

1961.

Река

Када сам сама,
 сасвим сама,
И нема на свету самотније од мене;
И тако високо стоји месец над нама,
Да је земља и под њим црња од сене;
 Хладни је ветар пун мириса семенки,
 И веће се спусте, у полусну, полувиду —
 Тада
 Јављају се мени
 На зиду
 Река
 И чун од сенки.
У том је чуну мој стари Хек Фин
Окренут боком, и прелива се залив;

И садится он,
и ложится в челнок,
И плавёт, закурив, плавёт...
В лучах пароходов и городов,
На усах световых систем,
Один — одинёшенек — одиноч, —
Становится точкой его челнок, —
Но не может исчезнуть — совсем...

И все
На попутных и встречных плотах
Остроты ему слышны,
И Гек прислушивается, привстав
(Они ему тоже смешны)...
Но один, один — до того один!
Да и я — до того одна!
И мысли грустные наши легки...
Ведь нет, Гек Финн, у твоей реки
Ни берегов, ни дна...

1973

Половодье

Воды шумят и плещут, режут глаза сверканьем;
Мокрая щепка блещет, как драгоценный камень!
Кружится половодье, злится, мосты смывает...
Я опушу поводья: конь мой дорогу знает.

Выберусь на дорогу: глина на ней размыта.
Жаль, что по ней не могут звонче стучать копыта!
Ах, как мне снится лето! Тёплое и сухое;
Сосны сухого цвета, с лёгким дыханьем хвоя,

Тонкой калины ветки, грустной кукушки «слёзки»
И на берёзках редких — пятнышки и полоски!
...Кружится половодье, злится, мосты срывает...
Я опушу поводья:
Конь мой дорогу знает.

1963

И седа он, бодар,
па прилегне у чунић,
И плови, плови, лулу запалив...
Кроз зрак, трагове градова и пароброда,
Под брцима светлосних система, прати —
Самотарчић — осамљеник — самцит,
Постаје тачка, ко и други чамци —
Чун његов — али не уме нестати...

Шала свака,
На успутним и сусретним сплавовима,
До слуха његовог дође,
И Хек ослушкује, полууставши
(Сви они њему су смешни, такође)...
Али је сам, сам — толико је сам!
А и ја сам — тако сама, без сна!
Сетна мисао наша лако мине...
Нема твојој реци, Хаклбери Фине —
Ни обала, ни дна...

1973.

Поплава

Вода плеше — идеш ли? — поглед сече њен пламен;
Влажно иверје блешти ко неки драги камен!
Вртлог напиње таласе, мостове прелива, љут...
Пустићу своје кајасе: јер коњ мој зна свој пут.

Бирам пут, ногу пред ногу, глина је на њему ровита.
Жао ми, што не могу јаче звецкати копита!
Ах, како лето жудим! Сувота топла, ведр;
Борик ме цветни буди лаким дисањем дебла,

Фине гране шибљика, кукавичине «сузе»,
Са бреза и ивика — трачице што се узе!
...Вртлог набира таласе, ваља мостове, љут...
Ал пустићу кајасе:
Јер мој коњ зна свој пут.

1963.

Вы думали...

Вы думали, что я не знала,
Как вы мне чужды,
Когда, склоняясь, подбирала
Обломки дружбы.

Когда глядела не с упрёком,
А только с грустью,
Вы думали — я рвусь к истокам,
А я-то — к устью.

Разлукой больше не стражала.
Не обольщалась.
Вы думали, что я прощала,
А я — прощалась.

1962

Ветер

Какой большой ветер
Напал на наш остров!
С домишек сдул крыши,
Как с молока — пену,
 И если гвоздь к дому
 Пригнать концом острым.
 Без молотка, сразу,
 Он сам войдёт в стену.

Сломал ветлу ветер,
В саду сровнял гряды —
Аж корешок редьки
Из почвы сам вылез
 И, подкатясь боком
 К соседнему саду,
 В чужую врос грядку
 И снова там вырос.

А шквал унёс в море
Десятка два шляпок,

Мислили сте...

Мислили сте да нисам знала
Колико сте ми туђи.
Кад сам, погнута, сакупљала
Дроње дружбе по кући.

Кад сам гледала — не с прекором,
Већ уз сету, све гушћу,
Мислисте — кренух за извором,
А ја потекох ушћу.

Растанком вас не плаших, ма шта
Хтели, живех ван зала.
Мислисте да вам праштам,
А ја сам се праштала.

1962.

Ветар

Какав велики ветар
Нападе наше острво!
Са кућица раздува кровове
Ко с млека — пене прам.
 И ако ексер у кући
 Приљубиш оштром обрвом,
 Без чекића он, одмах,
 Улази у зид сам.

Сломио грану ветар
Уравњо леје редно —
И сам се коренак слаби
Из тла стргнут повија
 И, одваљавши се боком,
 Према врту суседном
 У туђу ураста леју
 Да тамо опет клија.

А бура на море разјури
Чамце, ко да су регрути,

А рыбакам — горе, —
Не раскурить трубок,
 А раскурить надо,
 Да вот зажечь спичку —
 Как на лету взглядом
 Остановить птичку!

Какой большой ветер!
Ах! Какой вихорь!
А ты глядишь нежно,
А ты сидишь тихо,
 И никому силой
 Тебя нельзя стронуть:
 Скорей Нептун слезет
 Со своего трона.

Какой большой ветер
Напал на наш остров!
С домов сорвал крыши,
Как с молока — пену..
 И если гвоздь к дому
 Пригнать концом острым,
 Без молотка, сразу,
 Он сам уйдёт в стену.

1961

Девушка из харчевни

Любви моей ты боялся зря, —
Не так я страшно люблю!
Мне было довольно
 видеть тебя,
Встречать улыбку твою.

И если ты уходил к другой
Или просто был неизвестно где,
Мне было довольно того, что твой
Плащ
Висел на гвозде.

Когда же, наш мимолетный гость,
Ты умчался, новой судьбы ища,
Мне было довольно того, что гвоздь
Остался
После плаща.

Теченье дней, шелестенье лет, —
Туман,
Ветер и дождь...
А в доме событье — страшнее нет:
Из стенки вырвали гвоздь!

Туман, и ветер, и шум дождя...
Теченье дней, шелестенье лет...
Мне было довольно, что от гвоздя
Остался маленький след.

Когда же и след от гвоздя исчез
Под кистью старого маляра, —
Мне было довольно того, что след
Гвоздя
Был виден — вчера.

Любви моей ты боялся зря, —
Не так я страшно люблю!
Мне было довольно

видеть тебя,

Встречать
Улыбку твою!

И в тёплом ветре ловить опять
То скрипок плач,
То литавров медь...
А что я с этого буду иметь?
Того тебе — не понять.

1964

* * *

Всё сказано на свете.
Не сказанного нет.

Кад си, пролазни госте, ко у шали,
Тражио правац другог пута,
Беше ми доста да клин зарђали
Оста,
После капута.

И теку дани, године без краја,
Ветар и киша,
Магла, сплин...
Али страшнијег не беше случаја:
Ишчупали су из зида клин!

Магла, и ветар, шум кише, година...
И дан за даном, поспано...
Беше ми доста и да је од клина
Траг, једва видљив, остао.

Кад и траг клина поче да нестаје
Због кречења, са зида —
Беше ми доста да траг
Од клина је,
Јуче још, био видан.

Ти се уплаши љубави ми, нагло,
Мада не тако страшно љубим.
Беше ми доста
да те видим кадгод,

Осмех твој
Не изгубим!

И ловим, с ветром топлим опет срећем,
Час виолине јецај,
Час бронзу чинела...
А шта од тога имам? Шта сам хтела?
Ти то схватити нећеш.

1964.

* * *

Све је речено, свет све има.
Нереченога нема, знај.

Но вечно людям светит
Не сказанного свет.

Торговец чучелами птиц
Сегодня мне приснился:
Трухой, как трубку табаком,
Он дятла набивал.
Желтела иволга в тени,
В углу орёл пылился,
И не дразнился попугай,
И соловей молчал.

Торговец чучелами птиц,
Мне твой товар наскучил:
Едва пером дотронушь я
До трепетных страниц,
Как вниз летят мои мечты
На крыльях птичьих чучел,
Когда хотели бы лететь
В зенит на крыльях птиц!

Слова... Ищу их снова.
И всё не те, не те...
Удар —
И грянет слово,
Как выстрел по мечте.

...Рисует рожицы поэт,
Круги, зигзаги чертит,
Пока покажутся слова,
Которых нет верней,
И возле сомкнутого рта
Перо в досаде вертит.
Как в темноте вертел бы ключ
У закрытых дверей.

Порою шум из-за дверей
Доносится неясный,
И по ошибке этот шум
Мы песнею зовём
И утешаемся: «Пусть — шум!»
Бывает шум прекрасный...

Ал вечно сја људима
Неизреченог сјај.

Трговац пуњеним птицама
Данас ми се присни:
Трином је, као лулу дуваном,
Пунио детлића.
Ућутала се вуга у сени,
У углу орао не пишти,
И не пеџка папагај,
И славуј ћути, вичан.

Трговче пуњеним птицама,
Дојади мени твоја роба:
Једва пером такнем ли простор
До дрхтавих страница,
Одмах надоле полете моји снови
На крилима пуњених граоба
И то онда кад су хтели да лете
У зенит, крилима птица.

Речи.. Иштем их опет.
Никако те, и не те...
Удар —
И реч се с праском пропне —
Пуцањ по сну пролете.

...Црта њушкице песник,
Кругове, џикџак на црти,
Док се не укажу речи
Од којих тачнијих нема,
И око стиснутих уста
Перо с досадом врти.
Као у тами да врти кључ
Крај закључаног трема.

Каткад шум иза врата
Допре, нејасност да поткрепи,
И, грешком, ми тај шум
Зовемо песмом, скоро.
И тешимо се: «Нек је и шум!
Бивају шумови прелепи...

Когда деревья в час ночной
Шумят перед окном.

Нам видеть их не надо:
У слуха тот же взгляд,
А шум ночного сада
Пышней, чем самый сад».

Но сделку с музой отогнав
Затрешиной немою,
Со звоном в позвоночнике,
В тяжёлой тишине.
Сижку и чайной ложечкой
Вычерпываю море,
Чтобы достать жемчужину,
Лежашую на дне.

А море?
Что ж! — мелеет...
И вот уже белеет
Сквозь воду тёмным-тёмную
Морского дна песок.

Нет,
Это ночь проходит.
Нет,
Это ночь мелеет,
И в ней белеет, как песок,
Светающий восток.

Но жемчуг мой со мною:
Жемчужницы уста
Концом ножа раскрою —
Жемчужница... пуста!

Ищу её в сновидных днях,
Ищу в ночах бессонных...
В душе космический огонь,
А на устах — зола.
О плиты творческих могил,
Бессмертьем раскалённых,

Када дрвеће у часу ноћном
Зашуми под прозором.

Нама их видети не треба:
Уз слух исти је поглед, оуртан,
А ноћног врта шум, испод неба,
Раскошнији је од самог врта».

Али погодбу с музом занемарив,
Нему ћушку истрпих,
И са звоњавом у кичми,
У тешкој тишини, ту
Седим и чајном кашичицом
Море црпим,
Да бих пронашла бисер
Који лежи на дну.

А море?
Шта да се ради! — плића...
И бели се, ко знак открића,
Кроз воду тамну, тамну,
Морског дна песак.

Не,
То ноћ пролази,
Не,
То ноћ плића,
А у њој се бели ко песак,
Расвитног истока блесак.

Ал се за бисер изборићу:
Шкољкина уста мразна
Вршком ножа отворићу —
Бисерница је... празна!

Тражим је у снотворним данима,
Иштем је ноћи бесаном, с грчем...
У души космички је огањ,
А на уснама — прах без порекла.
О плоче творачких грובה
Ражарених бесмрћем,

Я, может быть, не всю ладонь.
Но палец — обожгла.

И с той поры,
И с той поры
Глаза от боли жмурю...
Всего лишь палец обожгла,
А всей рукой трясу...
Я вам несу мою мечту,
Как одуванчик в бурю,
И всё боюсь: не донесу,
Боюсь, не донесу.

Всё сказано на свете:
Не сказанного нет.
Но вечно людям светит
Не сказанного свет.

1959

Окраина

Летняя ночь была
Тёплая, как зола...
Так,
 незаметным шагом
До окраин я дошла.
 Эти окраины
 Были оправлены
 Вышками вырезными.
 Кружевными
 Кранами.

Облики облаков.
Отблески облаков
Плавали сквозь каркасы
Недостроенных домов.
 Эти дома без крыш
В белой ночной дали
 В пустошь меня звали,
В грязь и глину завели.

Ја, можда, не читав длан,
Али прст сам опекла.

И од тада,
И од тада
Од бола сва зажмурићим...
Само сам прст опекла,
А сва ми рука џептићим...
Ја вам носим свој сан
Ко маслачак на бури,
И све се бојим: нећу донети,
Бојим се – нећу донети.

Све је речено, свет све има.
Нереченога нема, знај.
Ал вечно сја људима
Неизреченог сјај.

1959.

Периферија

Летња ноћ је била
Топла, као пепео...
Тако,
 корак ме неприметни
До периферије довео.
 Беше периферија
 У становима
 Летњиковаца резбарених.
 Сва у чипкастим
 Крановима.

Облици облака.
Одблесци облака.
Пловили су кроз костуре беле
Недограђених здања.
 Те куће без кровова
Кроз беле ноћне сале
 У пустош су ме звале,
У прљавштину и глину ме одвеле.

На пустыре ночном
Светлый железный лом.
Медленно остывая.
Обдавал дневным теплом.
 А эти дома без крыш
 В душной ночной дали
 Что-то такое знали.
 Что и молвить не могли.

Из-за угла, как вор,
Вынырнул бледный двор:
Там на ветру волшебном
Танцевал бумажный сор..
 А эти дома без крыш
 Словно куда-то шли,
 Плыли,
 Как будто были
 Не дома, а корабли.

Встретилась мне в пути
Между цементных волн
Кадка с какой-то краской.
Точно в тёплом море — чёлн.
 Палка-мешалка в ней
 Словно в челне весло..
 От кораблей кирпичных
 Кадку-лодку отнесло.

Было волшебно всё:
Даже бумажный сор,
Даже мешалку-палку
Вспоминаю до сих пор.
 А эти дома без крыш,
 Светлые без огня,
 Так и остались в далях,
 Недоступных для меня!

1961

Ах, как долго едем!..

Ах, как долго, долго едем!
Как трудна в горах дорога!

На пустари ноћној
Светли гвоздени лом.
Споро се ледећи,
Зрачио је дневном топлином.
А ове куће без кровова
Што ноћном даљином гуше поглед
Такво су нешто знале
Да ни реч прозборити нису могле.

Иза ћошка, ко лопов у фирму,
Бледо двориште вирну:
Тамо на ветру чаробном
Плесао је отпад папирни...
А ове куће без кровова
Као да их неко на пут одводи,
Пловиле су
Ко да су биле
Не куће него бродови.

Срела ме на путу,
Између џементних таласа трун —
Кадица, боје неодређене.
Као у топлом мору — чун.
Кутлача-мешалица у њој
Ко весло у чуну, сред вала...
Од бродова циглених
Кадица-чамчић се одвајала.

Било је чаробно све:
Чак и папирни отпаци.
Чак и кутлачу-мешалицу
Памћење не одбаци.
А те куће без кровова,
Светле без тебе, пламене,
Осташе у даљинама
Недоступним за мене!

1961.

Ах, како дуго путујемо!..

Ах, како дуго, дуго путујемо!
Како је тешка у горама стаза!

Чуть видны вдали хребты туманной сьерры.
Ах, как тихо, тихо в мире!
Лишь порою из-под мула,
Прошумев, сорвётся в бездну камень серый.

Тишина. Лишь только песню
О любви поёт погонщик,
Только песню о любви поёт погонщик,
Да порой встряхнётся мул,
И колокольчики на нём,
И колокольчики на нём заляются звонче.

Ну скорей, скорей, мой мул!
Я вижу, ты совсем заснул:
Ну, поспешим — застанем дома дорожку...
Ты напьёшься из ручья,
А я мешок сорву с плеча
И потреплю тебя и в морду поцелую.

Ах, как долго, долго едем!
Как трудна в горах дорога!
Чуть видны вдали хребты туманной сьерры...
Ах, как тихо, тихо в мире!
Лишь порою из-под мула,
Прошумев, сорвётся в бездну камень серый.

1961

Кораблик

Жил кораблик весёлый и стройный:
Над волнами как сокол парил.
Сам себя, говорят, он построил.
Сам себя, говорят, смастерил.

Сам смолою себя пропитал.
Сам оделся и в дуб и в металл,
Сам повёл себя в рейс —
Сам свой лоцман.
Сам свой боцман,
Матрос,
Капитан.

Једва се виде дивљи хрбати сијере маглене.
Ах, како је тихо, тихо у свету!
Само каткад испод мула,
Ти бучно се у бездан сурваш, сиви камене.

Тишина. Само песмом
О љубави пева гонич,
Само песмом о љубави пева гонич,
И каткад се стресе мула,
И ниска звончића на њој,
Ниска звончића на њој звонкије зазвони.

Па брже, брже муло! Ко свака мула,
Ја видим, ти си сасвим уснула:
Жури — да се отворе ка драгој пути...
Са извора ти се већ напи,
А ја ћу цаче скинути са сапи,
И потапшати те, и у њушку цмокнути.

Ах, како дуто, дуто путујемо!
Како је тешка у горама стаза!
Једва се виде дивљи хрбати сијере маглене...
Ах, како је тихо, тихо у свету!
Само каткад испод мула,
Ти бучно се у бездан сурваш, сиви камене.

1961.

Бродић

Беше тај бродић ведар и јак:
Над таласима ко соко лебди.
Сам себе, веле, изгради, чак.
Сам себе, веле, знаде да среди.

Сам смолу намаза уз пену водену.
Сам се у метал и дуб одену,
Поведе на руту себе сам —
Сам свој лоџман.
Сам свој боџман.
Морнар,
И капетан.

Шёл кораблик, шумел парусами,
Не боялся нигде ничего.
И вулканы седыми бровями
Поводили при виде его.

Шёл кораблик по летним морям.
Корчил рожи последним царям,
Все ли страны в цвету,
Все ль на месте, —
Всё записывал.
Всё проверял.

Раз пятнадцать, раз двадцать за сутки
С ним встречались другие суда:
Постоят, посудачат минутку
И опять побегут кто куда.

Шёл кораблик, о чём-то мечтал.
Всё, что видел, на мачты мотал,
Делал выводы сам —
Сам свой лоцман.
Сам свой боцман.
Матрос,
Капитан.

1961

Мы слышали слух

Мы слышали слух
 о двух музыкантах,
Но слух не о двух
 отдельных талантах,
Поскольку у них —
 талант на двоих.
Один был трубач —
Другой барабанщик.
Один был трепач —
Другой был обманщик.
 Талант на двоих,
 Талант на двоих!

Јездио бродић, једрима шумио,
Није се бојао ничег са стазе.
И вулкани би седе веђе умилно
Уздизали, када га спазе.

Јездио бродић морима, данима.
Грчио фаџе последњим царима,
Јесу л све земље у успону,
Је ли све на свом месту,
Све записивао,
Проверавао.

Петнаест, двадесет пута дневно
С њим се сретаху други бродови:
Почекају, па јурну ревно
Тамо где их пут њихов одводи.

Јездио бродић, јездио, сањао.
Све што би видео на јарбол стављао,
Правио закључке сам —
Сам свој лоџман.
Сам свој боџман.
Морнар
И капетан.

1961.

Глас се прочу

Глас се прочу, знаш ли,
 о два музичара,
Ал не о два сасвим
 различита дара,
У томе је ствар,
 двострук њин је дар.
Један трубач продоран,
Други добошар.
Први држач говора,
Други опсенар.
 Двострук њин је дар,
 Двострук њин је дар!

Мы уходим далеко,
Мы пришли издалека.

По саваннам необъятным,
По лесам невероятным,
По плато суровых гор,
Где терновник — в сорок свор
Обдирает нам бока...

А ущелья, — как темно в них!
Но мы сами — как терновник:
Для тернистой для тропы
На ступнях у нас шипы..
Мы пришли издалека.

Нас ошпаривала справа
Вулканическая лава,
Нас окатывало слева
Океана колесо...

Но верёвками друг друга
Мы обкручивали туго
И ползли под облака..
Мы пришли издалека.
Мы уходим далеко.

А в плащах-палатках наших
Мы походим на монахов:
Вдалеке от милых жён
Отрешённый капюшон
Надвигаем на лицо..

А под этим капюшоном,
Синим снегом опушённым,
Как стальная полоса —
Неподкупные глаза.
Мы уходим далеко.

Мы уходим далеко.
Мы уходим далеко.
Мы уходим далеко.

Пут ће нас далек извести,
Дошли смо издалека.

По степи, пут где умара,
По недохватним шумама,
Платоом гора стрмих,
Где одасвуда трњик
Бокове нам дочека...

А кланци — тамни ли су!
Ал ми смо — трн том вису:
Трновит пут је избор —
Зато носимо прибор...
Дошли смо издалека.

Здесна нас затрпава
Вулканска пушна лава,
С лева море не спава
И ваља точак, спремно...

Ал један другог, конопом,
Повезасмо, ко оклопом —
Хајдемо, облак чека...
Пошли смо из далека
И далеко идемо.

Под шатором, под плаштом,
Као монаси да смо:
Без жена драгих, путем
Капуљаче смрзнуте,
Стављамо на лица, преко...

А испод капуљача
Које лед светло глача,
Ко трачице гвоздене —
Непоткупљиве зене.
Идемо надалеко.

Идемо надалеко.
Идемо надалеко
Идемо надалеко.

1961.

* * *

В тиши весенней,
В тиши вечерней
Вблизи от прерий,
Вдали от гор
Стояла ферма.
Стояла ферма,
А возле фермы
Пылаал костёр.

В котле широком
Кипело что-то,
А рядом
Кто-то
Сидел — мечтал...
Котёл кипящий —
Огонь шумящий
Ему о чём-то
Напоминал.

Вот ночь настала —
Костра не стало;
Последний уголь
Погас,
Погас...
А тот, сидящий,
В огонь смотрящий, —
Он тоже скрылся,
Скрылся
Из глаз...

И мы не знаем,
Ах, мы не знаем:
Был или не был
Он на земле,
Что в тихом сердце его
Творилось
И что варилось
В его котле.

1961

* * *

Пролеће мир кад прекрије,
И падне вече штедрије,
Близу прерије,
Кад кренеш с горе натраг,
Била је фарма.
Стајала фарма,
А поред фарме
Буктала ватра.

У суду чуварном
Нешто се кувало,
Поред је
Неко
Сањао, седео...
Проври кад царнеш —
Пуцкао жар је —
На нешто га је
Сетити хтео.

Ево ноћ наста —
Ватра је згасла.
Последњи угљен
Тиња:
Докад?...
А тај ко седе,
Крај ватре бледе,
Такође скри се,
Скри
Из ока...

И ми сад не знамо,
(Не знамо исход) —
Је л живео ил није
На земљи, ко сви људи.
Шта се у срцу тихом
Чувало,
Ни шта се кувало
У посуди.

1961.

Фокусник

Ах ты, фокусник, фокусник-чудак!
Ты чудесен, но хватит с нас чудес.
Перестань!
Мы поверили и так
В поросёнка, упавшего с небес.

Да и вниз головой на потолке
Не сиди — не расходуй время зря!
Мы ведь верим,
Что у тебя в руке
В трубку свёрнуты страны и моря.

Не играй с носорогом в домино
И не ешь растолчённое стекло,
Но втолкуй нам, что чёрное — черно,
Растолкуй нам, что белое — бело.

А ночь над цирком
Такая, что ни зги;
Точно двести
Взятых вместе
Ночей...
А в глазах от усталости круги
Покрупнее жонглёрских обручей.

Ах ты, фокусник, фокусник-чудак,
Поджигатель бенгальского огня!
Сделай чудное чудо; сделай так,
Сделай так, чтобы поняли меня!

1961 или 62

Караван

Мой караван шагал через пустыню,
Мой караван шагал через пустыню,
Первый верблюд о чём-то с грустью думал,
И остальные вторили ему.

Мађионичар

Ах, чаробниче, мађионичару,
Чудесан си, ал доста је чудеса.
Поверовасмо
И тако у чар, у
Прасенце пало са седмих небеса.

Немој да седиш на стропу, у муци,
Не троши залуд време изван спора!
Јер верујемо
Да носиш у руци
Трубу свијених земаља и мора.

Не играј карте са слоном у зрно,
Не дроби стакло и срчу за јело.
Протумачи нам да је црно — црно,
И увери нас да је бело — бело.

Јер над циркусом
Таква тама плаши —
Ко двеста ноћи
Скупа
Да прокључа...
Јер подочњаџи од умора наши
Крупнији су од жонглерских обруча.

Ах, чаробниче, мађијом нелаком,
Бенгалске ватре пламичџи док веју —
Учини чудо то: учини тако,
Учини тако — да ме разумеју!

1961. или 62.

Караван

Мој караван је ишао кроз пустињу,
Мој караван је ишао кроз пустињу,
Прва камила о нечем је са сетом мислила,
А остале — за њом главу ломе.

И головами так они качали,
Словно о чём-то знали, но молчали,
Словно о чём-то знали, но не знали:
Как рассказать,

когда,
зачем,
кому...

Змеи шуршали
Среди
Песка и зноя...
Что это там?
Что это там
Такое?
Белый корабль,
Снастей переплетенье,
Яркий флажок, кильватер голубой...

Из-под руки смотрю туда, моргая:
Это она!
Опять —
Фата-моргана!
Это её цветные сновиденья
Это её театр передвижной!

Путь мой далёк.
На всём лежит истома.
Я загрустил: не шлют письма из дома...
«Плюй ты на всё! Учись, брат, у верблюда!» —
Скажет товарищ, хлопнув по плечу.

Я же в сердцах пошлю его к верблюду,
Я же — в сердцах — пошлю его к верблюду:
И у тебя учиться, мол, не буду,
И у верблюда — тоже не хочу.

Друг отошёл и, чтобы скрыть обиду,
Книгу достал, потрёпанную с виду,
С грязным обрезом, в пёстром переплете, —
Книгу о том, что горе не беда...

...Право, уйду! Наймусь
К фата-моргане:

И главе су тако њихале,
Ко да су нешто знале, а ћутале,
Ко да су нешто знале, ал нису знале:
Како да испричају,
 када,
 зашто,
 коме...

Змије су шуштале
Сред
Песка и врелине...
Шта је то тамо?
Шта је то тамо,
И то такве белине?
Бели брод,
Ужади преплет,
Дречава заставица, бразде плаве сен...

Испод руке гледам тамо, трепћући:
Она, незвана!
Опет –
Фата-моргана!
То су њене сновидне боје
Театар покретни њен!

Пут мој је далек.
На свему слабост, утрнуће.
Затужих: не шаљу писма од куће...
«Пљуни на све! Учи, брате, од камиле!» –
Каже друг, лупнувши ме по плећу.

Од срца послаћу га камили,
Да – од срца послаћу га камили:
Ни од тебе учити, велим, нећу,
Ни од камиле – такође нећу.

Пријатељ оде да скрије увреду,
Књигу набави, просењену и бледу,
Књига је прљава, с корицама шареним, подсећа
На то да туга – још није несрећа...

...Заиста ћу отићи! Да служим
Фата-моргани:

Стану шутом в волшебном балагане,
И никогда меня вы не найдёте:
Ведь от колёс волшебных нет следа.

Но караван всё шёл через пустыню,
Но караван шагал через пустыню,
Шёл караван и шёл через пустыню,
Шёл потому, что горе — не беда.

1961

Цыганка

Развесёлые цыгане по Молдавии гуляли
И в одном селе богатом ворона коня украли.
А ещё они украли молодую молдаванку:
Посадили на полянку, воспитали как цыганку.

Навсегда она пропала
Под тенью загара!
У неё в руках гитара,
Гитара,
Гитара!

Позабыла всё, что было,
И не видит в том потери.

(Ах, вернись,
Вернись,
Вернись!

Ну, оглянись, по крайней мере!)

Мыла в речке босы ноги, в пыльный бубен била звонко.
И однажды из берлоги утащила медвежонка,
Посадила на поляну, воспитала как цыгана;
Научила бить баклушки, красть игрушки из кармана.

С той поры про маму, папу
Забыл медвежонок:
Прижимает к сердцу лапу
И просит деньжонок!

Держит шляпу вниз тульёю...
Так живут одной семьёю,
Как хорошие соседи,
Люди, кони и медведи.

Постаћу луда лакрдија незнатних
И никада ме нећете наћи:
Јер трага точкова чаробних нико се не сећа.

Али караван је и даље ишао кроз пустињу,
Али караван је ишао кроз пустињу,
Ишао је караван, и ишао, кроз пустињу,
Ишао, зато што туга – још није несрећа.

1961.

Џиганка

Необуздани Џигани Молдавијом лутали.
У једном селу богаташу вранога коња украли.
И још, украли младу Молдавку:
Извели је у поље, васпитали као Џиганку.

Занавек она нестаде
Под сенком планулих јара!
У рукама је њој гитара,
Гитара
Гитара!

Заборавила је све што је било.

Не види у том губитак, пева.

(Ах, врати се

Врати,

Врати!

Бар се осврни, на крају крајева!)

Прала је у речици босе ноге, у прашни бубањ звонко тукла.

Једном је из брлога медведића одвукла.

Извела га у поље, ко Џиганчету му тепа;

Научи га да продаје зјала, краде играчке из цепа.

Отада маму и тату

Заборав односи.

Притиска на срце шапу

Он, и парице проси!

Шеширић држи, тужних очица...

И живе ко једна породица,

Као добри суседи,

Људи, коњи и медведи.

Гнездо жаворонка в жёлтых полях,
Костёр,
 костёр пастуха.

Люблю я даль с гуртами овец
И над очагами тающий дым,
Боярышника
 багряный венец
И месяц ранний над ним.

В мороз и зной
 в юдоли земной
Вижу я ночью свет без огня...
Очаг свой родной
 у каждого есть,
Но нет его у меня.

≈1965

Дорожная

С чемоданом да с клетчатым узлом
Я примчался вприпрыжку на вокзал.
Как связался я с узлом,
Так связался я со злом:
Ведь не я его, а он меня связал!

Все входили в вагоны, как река
С гордой миной вступает в берега...
Я же бросился в вагон,
Как бросаются в огонь,
Как бросаются в атаку на врага!

Я дорогу-плутовку не терплю!
Я тревогу дорожную трублю!
Пассажиров не люблю
И мильон проклятий шлю
Самолёту, вертолёту, кораблю!

...Шёл состав, разворотистый такой!
Сам помахивал дымом, как рукой,

И с презрением короля
Горы, доли и поля
Он отбрасывал заднею ногой...

Я притих и запомнил до сих пор
Необузданный, бешеный простор,
Семафоры под луной
И на полках надо мной
Многосложный дорожный разговор...

Я дорогу тревожную люблю!
Я тревогу дорожную трублю!
Домоседов не терплю!
И привет весёлый шлю
Самолёту, вертолёту,
Кораблю!..

1962

Капитаны без усов

Вот передо мною море голубое,
Плещет волна, волна.
Знаю о чём (о чём?)
Шепчет она, она:
Шепчет она о том, что нет предела
Снам и мечтам, мечтам...
И всё зовёт, зовёт
К дальним местам, местам.
Я хочу под ветром яростным
Плыть,
Плыть,
Плыть на судне парусном!
Право, нравятся мне очень мало
Корабли без парусов!
Может быть, они удобнее
И во многом бесподобнее,
Но —
Всё равно они подобны странным
Капитанам без усов!

И презриво, попут неког краља,
Горе, доље и пољане ваља —
Задњом ногом бацака их мимо..

Све до сада сећати се морам
Несвладивог, обесног простора:
Под месецом семафор иступа,
А нада мном, с полица и клупа,
Бруј збрканог, успут, разговора..

Волим што ме пут немирни снађе!
Разглашавам немир, њим подмлађен!
Домодршце не трпим, и рађе,
Где, поздрављам (тако ми је слађе)
Хеликоптер, авион
И лађе!..

1962.

Ђосави капетани

Ево преда мном мора плавог,
Плеше вал, плеше, скакуће.
Знам о чему (о чему?)
Он ми шапуће. Шапуће.
Шапуће он да нема границе
Сну који чека, чека.
И стално зове, зове
У места далека, далека.
Желим под ветром бесним, новим,
Да пловим
Да пловим
Свим једрима да пловим!
Одиста, не свиђају ми се
Без једара бродови!
Можда су комфорни, невиђени,
У многим непревазиђени,
Али —
Ипак су слични чудним
Безбрким капетанима!

Капитан без усов, усов —
Словно судно без парусов,
А капитаны с усами —
Словно суда с парусами.

В чём клянусь вам шаландами,
Неграми шоколадными,
Льдиной, моржом, эскимосом,
Якорем, трапом и тросом!

Что обращаюсь я к волне безвестной,
Словно к родной, родной?
Мечта о плаванье
Ты не со мной!
(Со мной!)

Море и небо почернели грозно,
Парус надут, надут,
В гавань суда сюда
Вновь не придут!
(Придут!)
Я хочу под ветром яростным
Плыть,
Плыть,
Плыть на судне парусном!

Право, нравятся мне очень мало
Корабли без парусов!
Может быть, они удобнее
И во многом бесподобнее,

Но —
Всё равно они подобны странным
Капитанам без усов!

Капитан без усов, усов —
Словно судно без парусов,
А капитаны с усами —
Словно суда с парусами.

В чём клянусь вечно юными
Рыболовными шхунами,
Яхтой, баркасом, вельботом
И старичком-пакетботом!

Капетан ћосав, ћосав —
Ко брод без једра, поспан,
А капетани бркати,
Ко лађе с једрима штркљавим.

Кунем вам се шлепом парадним,
Црнцима чоколадним,
Ледником, Ескимом, моржем, видром,
Лествама, конопцем, сидром!

Да се обратим таласу непознатом,
Као родном и знаном?
Сне о пловидби,
Зар ниси са мном?
(Са мном!)

Море и небо грозно се црне,
Једро се креће, креће.
У луку бродови, овде,
Поново стићи неће!
(Хоће, буде ли среће!)
Желим под ветром бесним, новим
Да пловим,
Да пловим
На броду с једрима овим!

Одиста, не свиђају ми се
Без једара бродови!
Можда су комфорни, невиђени,
У многим непревазиђени,

Али —
Ипак су слични чудним
Капетанима без бркова!

Капетан ћосав, ћосав —
Ко брод без једра, поспан,
А капетани бркати,
Ко лађе с једрима штркљавим.

Кунем се вечно младим тунама,
Риболовачким шкунама,
Фериботом, јахтом и барком,
И старцем-геретњаком!

1960, 61.

* * *

...Нам хочется чудес
Великих!
Но откуда
Мы взяли, что не чудо
Хотя бы этот лес?

Хотя бы этот берег
С бегущими тенями?
Хотя бы — человек?
А именно — мы сами.

Колодец наш бездонный
Пополнен — чуть иссяк...
Мечте — и объяснённой —
Остаться в чудесах.

И после пояснений,
Кто и откуда он —
Всё той же тайной
Гений
Пребудет окружён.

1959

Иней

На рассвете, в сумерках ледовых
Хор берёз был выше и туманней.
И стояла роца, — как Людовик, —
В сизых буклях изморози ранней.

Но опять за далями пустыми,
Красное, — как будто после бури, —
Встало солнце с мыслью о пустыне
В раскалённо-грезящем прищуре.

По коре взбирался, укреплялся
На ветвях — огонь его раскосый.

* * *

...Чуда бисмо од ума
Већа!
Али, откуда
Мнимо да је без чуда
Макар и ова шума!

Макар обала, довек
Сенки пуна, што мами?
Макар и један човек?
Управо ми, ми сами.

Неисцрпно је врело,
Ал почне да се суши...
Сан — и објашњен телом —
Остаје чудо души.

Чак и објашњен мени
Ко је и откуда стиже —
Истој ће тајни
Гениј
Остати навек ближе.

1959.

Иње

У расвит, још у сутон, још ледовит,
Хор бреза виши с маглом се показа.
И стајала је честа — ко Лудовик —
У коврчама плавим раног мрза.

Али опет иза даљи празних, сињих,
Црвено — као после буре да је —
Устаде сунце с мишљу о пустињи
Са ражарено-претећим жмирајем.

Набирао се по кори, јачао
С грана, жар његов устремљен искоса.

И кудрявый иней выпрямлялся,
Делался водой простоволосой.

Иней таял, даже не стараясь
Удержаться в лёгкой сетке чаши,
Уменьшаясь, точно белый страус,
Отвернувшийся и уходящий.

1970

Лозы в гневе

Стремится в дол закат животворящий.
Но лозы в гневе. Рдея, плеть за плеть, —
Пошли, как трещины в стене горящей,
Как щели ада, лающе алеть.

Мне снится кардинальский, — то напевный,
То ржущий пурпур... Битвы ржавый свет...
До треска красный, пушечно-полдневный,
Владетельный, громово-алый цвет...

Предел бесстыдства на лице безбровом.
Впервые заплылавшая щека
Низвергнутого в ад ростовщика.

Вельможный плащ. Клеймо на родниковом
Челе блудницы... Странно жжёт глаза
Мне в тихий вечер тихая лоза!

≈ 1970

* * *

Кто в романтику жизни не верит,
Тот не верит (нелепая туша!)
В океан, на земле занимающий
Втрое более места, чем суша!

Исправљала се кудра иња, као
Да поста водом рашчешљана коса.

И истопи се, не водећи бој
У лакој мрежи честе да опстане,
Смањујући се, као бели ној,
Који, окренут, бежи низ пољане.

1970.

Разгневљена лоза

Дол. Животворни залазак у виду.
Ал лоза — гневна. Рујна, сплет по сплет,
Сад ће, ко џепке у горућем зиду,
Ко уста хада — с лавезом кроз свет.

Ко кардиналски глас — час напев ревни,
Час пурпур кашљав... Одсјај битке то је...
До праска црвен, димно-поподневни,
Што заповеда громко, рујне боје...

Међа бестиђа на лицу без веђе.
Први пут образ што букну пред пад
Лихвара који збачен је у хад.

Плашт властелински. Жиг изворски пређе
Челом блуднице... Чудно поглед плени
У тихо вече тиха лоза мени!

≈1970.

* * *

Ко не верује у чари живота
Тај не верује (тек до трупа допро!)
У океан, на земљи што омота
Троструко више места него копно!

Но и логику тот ненавидит,
Кто, упёршись копытами в берег,
Смотрит в море, — а моря не видит,
Смотрит в небо, — а в небо не верит.

1990-е гг.

* * *

Когда Вселенная открывает нам добровольно
Явления, о которых скептик твердил: «крамольно»,
При чём тут я и чему я радуюсь так — не знаю,
Какая польза мне в том — не знаю.
Но я довольна.

1990-е гг.

Познание

I Страх познания

Познание — скорбь. Как на огне каштан
Трещит по швам, так сердце рвётся в Хаос.
Но страх познания кончится. А там —
Опять начнётся радость, доктор Фауст!

Та радость будет высшей. Но усталость
И вековечный страх мешают вам
Из-под руин отрыть бессмертный храм,
Хоть до него и дюйма не осталось.

Смертельно страшных шесть открыв дверей,
Учёный муж захлопнул их скорей,
Седьмой же — и коснуться побоялся.

А именно за ней рос чудный сад,
Где пел источник, вспыхивал гранат
И день сиял, и тьмою не сменялся.

Но и логику ко мрзи, о хриди
Ослоњен, како копиту следује,
Гледа у море — а море не види,
У небо — а у небо не верује.

Деведесетих

* * *

Када нам васељена открива, још добровољна,
Појаве, за које скептик тврди: «завера спољна»,
Откуда, и чему се тако радујем — не знам,
Какав ми корист — не знам,
Али сам задовољна.

Деведесетих

Познање

I Страх од познања

Познање то је — туга. Као на ватри кестен
Што пуцка рубовима, тако срце упада у Хаос.
Али страх од познања свршен је. Тамо — јесте,
И опет почиње — радост, докторе Фауст!

Та радост биће виша. Ал умор, тело поспаном,
И вековечни страх ометају вас, знам,
Да откопате бесмртни, под руинама, храм —
Мада ни цол од њега данас већ није остао.

Смртоносних шест двери отвори, од невоље,
Учени муж — и затвори за собом брже-боље —
А седмих се и тађи побојао.

А баш је тамо бујао врт, као дивни дар,
Где је певао извор, и прскао нар
И — незамењен тамом — дан је сјао.

II Как это сделано?

Мир — цельным вижу я, как юноша Новалис.
Мир — песня, спетая одним движеньем уст.
На звуки разломать и песню рад анализ,
Но звук, отщепленный от песни, — дик и пуст.

Мы тайной бытия силком овладеваем.
Вопросы жуткие натуре задаём:
«Как пламя сделано?» — и пламя задуваем.
«Как песня сделана?» — и больше не поём...

Не странно ль? — тьму считать исследуемым светом;
Воззрясь на проигрыш, судить о барыше;
Взорвать — и смерть вещей потом считать ответом
На каверзный вопрос о их живой душе,

Отчаянно стремясь понять по *разложению*
Мир, только в *целости* доступный постиженью!

1970-е гг.

Внутри зимы

Глухой зимы коснеющий триумф.
Подобно кладам — реки на замке.
Вдали снегов — извозчикий треух
Простёр крыла, как муха в молоке.

Сжимает стужа влагу в кулаке;
Прольёт ли её, пальцами тряхнув,
Весной далёкой? Ворон на суче
Сидит — ни с места. Точит серый клюв.

Внутри зимы, в пустых её сенях —
Я, ворон да извозчик на санях —
Три тени на серебряной стене.

II Како је ово створено?

Свет – сврховитим видим, као млади Новалис.
Свет је – песма, спевана једним покретом усне.
На звуке ломе песму због анализа, али
Звук, одцепљен од песме – леш је у лес тек спуштен.

Ми тајном постојања владамо на силу само.
Природу питањима ужасним задевамо:
«Како је створен пламен?» – а грејемо се пламом.
«Како је песма спевана» – а више не певамо.

Није ли чудно? – Сматрати мрак сјајем, тек узнетим,
Усмерен на губитак корити свет због исхода,
Кидати – а смрт ствари за одговор узети
На сложено питање живи ли душа њихова.

Очајно желећи схватити *разложен*, у руини,
Свет, доступан увиду – једино у *целини!*

Седамдесетих

Унутар зиме

Тријумф је зимин опипљив у свету.
Ко старо благо лед заточи реку.
Кочијашева ушанка у смету
Шири криоца ко мува у млеку.

Стишће вејава сред песнице влагу.
Да л пролиће је, далеким пролећем
Стресавши прсте? Гавран у шипрагу
Ђути и оштри сив кљун. Не узлеће.

Унутар зиме, где је сав лед сабран,
Ја, кочијаш на санкама и гавран –
На осребреном зиду три смо сени.

Но от саней давно простыл и след,
А ворон так по-летнему одет,
Что, — провалиться! — холодно и мне.

≈ 1977

Ошибки зависти

Зависть есть признание себя побеждённым.
Скрябин

Честность работает. Мудрость вопросы решает.
Зависть — одна лишь! — досуга себя не лишает.
Ах! Не трудом же назвать неустанное рвенье,
С коим она и труду и таланту мешает.

Даже завидуя гению, зависть ленива,
Даже завидуя диву труда — нерадива,
Даже завидуя доброму делу — злонаравна,
Даже завидуя правде — коварна и лжива.

Будь осторожен! Завидуя славной судьбе
Славного брата, — по скользкой же ходишь тропе! —
Сам рассчитай, посягая на всю его славу:
Все его *подвиги* делать придётся тебе.

Где та гора, что завистники встарь своротили?
Где те моря, что завистники вплавь переплыли?
Очень бы я почему-то услышать хотела
Истину ту, что завистники миру открыли!

Люди всему позавидуют, надо — не надо.
Если вы Гойя — завидуют горечи взгляда,
Если вы Данте — они восклицают: «Ещё бы!
Я и не то сочинил бы в условиях ада!»

«Хочешь ли видеть собрата простёртым у ног
Или в него самого обратиться разок?» —
Демон спросил у завистника. Но одновременно
Оба заказа — и демон исполнить не мог.

≈ 1969

Али од санки прашта се и траг,
А гавран тако лако стоји наг,
Да (нек је проклет!) Хладно је и мени.

≈ 1977.

Омашке зависти

Завист је признање да си побеђен.
Скрјабин

Часност ради. А мудрост решава питања света.
Завист — једина! — себе не лишава завета.
Ах! Не називај радом трзања неуморна,
С којима она — и дела, и таленат омета.

Чак завидећи генију, завист је лења, оскудна.
Чак завидећи чуду рада — нерадна и злоћудна,
Чак завидећи добром делу — остаје на зло спремна,
Чак завидећи истини — лажна и узалудна.

Буди опрезан! Славној завидећи судбини
Славнога брата — склиском стазом ходиш, по тмини! —
Размисли, посежући на сву његову славу:
Све његове *подвиге* сам треба да учиниш.

Где је гора коју су завидници померили?
Где су мора која су пловидбом премерили?
Веома бих због нечег била рада да чујем
Истину коју су свету открили, поверили!

Људи завиде свему — чим се граница макла!
Ако сте Гоја — завиде ватри што вид је такла,
Ако сте Данте — кличу «Премало! Још је требало!
Ја бих то дописао у условима пакла!»

«Желиш да видиш брата где пада, занемогао,
Или у њега самог да се претвориш, подао?»
Запита завидника демон. Ал, истовремено,
Обе наруцбе није извршити могао.

≈ 1969.

* * *

Что значит «мещанин» — как следует не ясно.
Непознаваема его земная суть.
Пытаясь уловить его натуры ртуть,
Умы сильнейшие срываются напрасно.

Одно устойчиво, одно бесспорно в нём:
Всегда романтика была ему отрада!
Он — дерзостный Икар (когда лететь не надо),
Пустынный Робинзон (при обществе большом)...

В его понятии смешались воедино
Стриптиз и... Золушка. Нахрап — и цвет жасмина.
Доспехи ратника — и низменная лесть...

О, как бы он желал безумства Дон Кихота
Безумно повторить! (Но из того расчета,
Чтоб с этим связанных убытков не понесть.)

≈1970

* * *

У старца немощного корку последнюю изо рта
Вырвет; злорадного даст пинка сироте пугливой...
Но из журналов и книг он узнал, что есть на земле... доброта.
И шумно, и много стал толковать о ней — такой молчаливой!
О самой что ни на есть молчаливой из всех добродетелей света
И не имеющей
(Кроме секрета молчания)
Тайны другой, другого секрета.

1970-е гг.

* * *

Кто умён — не хитёр. Кто хитёр — не умён.
От начала времён до скончанья времён

* * *

Шта значи «ћифта» — нек ме одговору науче.
Нек срж његову земну ко неспознату воде.
Тежећи да улове боју његове природе,
Најјачи умови се обруше и опуче.

У једном неспоран је, оста чврсто постранце:
Забавају га, увек, романтични предмети!
Он је дрзновен Икар (кад не треба летети),
И Робнзон пустињски (ал да има друштванце)...

У њему појмова се помеша израслина:
Стриптиз и... Пепељуга. Грубост и — цвет јасмина.
Оклопи ратникови — и ласкање метресе...

О, како би желео лудило Дон Кихота
Безумно да понови! (Али циљ је живота:
Да са тим повезане губитке не поднесе).

≈ 1970.

* * *

Старцу немоћном корицу последњу из уста отме;
Злобно одмери ударац сироти плашљивој...
Али из часописа и књига сазнаде да има на земљи... доброте.
И бучно, и много поче да расправља о њој — тако ћутљивој!
О њој од које нема ћутљивије на свету постојећем
И која нема
(Сем тајне ћутања)
Тајне друге ни веће.

Седамдесетих

* * *

Мудар — није лукавко. А лукав — није мудар.
Од почетка времена до краја, тачно у дан,

Неизменным останется вечный закон:
Кто умён — не хитёр. Кто хитёр — не умён.

≈1967

* * *

Скупой берёт за всё: за чувство раздраженья,
С каким он грабит вас (в порядке одолженья),
За кукиш, каковой он сам же вам подносит...
Ведь кукиш *тратится* в процессе подношенья!

≈1967

Трепетные пни

Есть «люди» топора и западни,
Похожие на трепетные пни:
К другим они до тупости жестоки,
Но тронь самих — расплачутся они!

1983

* * *

Определенья поэзии нет.
Можно сказать, что поэзия — дух,
Равнообъемлющий дух. Но поэт
Выберет главное даже из двух.

Определенья поэзии нет.
Можно сказать, что поэзия — плоть.
Так отчего же не любит поэт
Всякую тварь, как задумал Господь?

Определенья поэзии нет.
Мы бы назвали поэзию — сном.
Что же ты в драку суёшься, поэт?
Вправе ли спящий грозить кулаком?

Неизмењен остаће закон вечитог суда:
Да мудар — није лукав. Да лукав — није мудар.

≈1967.

* * *

Шкртац све наплаћује: и осећања лоша
Уз које вас пељеши (јер дугујете штошта),
И шипак који ће вам сам поднети под нос...
Процесом подношења и сам је шипак *трошак!*

≈1967.

Дрхтурави пањеви

Постоје «људи» сечива и клопке,
Пањеви што се с дрхтајем растачу:
Сурови су ка другом који ропће,
Ал чим их такнеш — истом се расплачу!

1983.

* * *

Дефиниције поезије нема.
Може се рећи, песништво је — дух,
Једнакодати. Ал песник, сред тема —
За оно главно увежбава њух .

Дефиниције поезије нема.
Може се рећи, песништво је — плот.
Што онда песник рукама обема
Не грли сваки Богом дати плод?

Дефиниције пеозиије нема.
Назвали бисмо поезију — сном.
Што си, песниче, тад за тучу спреман?
Има ли право сневач на тај лом?

Определенья поэзии нет.
Можно сказать, что поэзия — явь.
Что же ты в драку суёшься, поэт,
Трезвому голосу яви не вняв?

Определенья поэзии нет.
Можно сказать, что в поэзии — суть.
Так отчего же — за тысячи лет —
Ей от сомнений нельзя отдохнуть?

...Есть очертанья у туч грозových,
А у любви и у музыки — нет...
Вечная тайна! Сама назовись!
Кто ты, поэзия? Дай мне ответ!

Кто ты и что ты? Явись, расскажи!
Ложь рифмоплёта тщеславия для?
Так отчего же столь горестной лжи
Тысячелетьями верит земля?

1960-е гг.

Поэт

Поэт, который тих, пока дела вершатся,
Но громок после дел, — не знает, как смешон.
Поэт не отражать, а столь же — отражаться,
Не факты воспевать, а действовать пришёл.

В хвосте истории ему не место жаться.
(По закругленью дел — кого ожжёт глагол?!)
Он призван небом слов, как Зевс, распоряжаться.
Он двигатель идей. Он — основатель школ.

Что значит «отразил»? Скажите, Бога ради!
Поэт не озеро в кувшинковых заплатках:
Он — боль и ненависть, надежда и прогноз...

И человечество с поэтом на запятках
Подобно армии со знаменосцем сзади
И с барабанщиком, отправленным в обоз.

1960-е гг.

Дефиниције поезије нема.
Може се рећи — песништво је јава.
Па што, песниче, тукао би немањ,
Не слушаш јаве глас, трезвен и даван?

Дефиниције поезије нема.
Може се рећи — она је срж сржи.
Па зашто онда усуд њен је земан
У вековима сумње да се држи?

...Обресе творе и облак и сјај,
Ни музика, ни љубав њих не носи...
Велнка тајно! Себи име дај!
Дај ми одговор! Поезијо, ко си?

Ко си и шта си? Јави се и кажи!
Лаж римоплетства за таштину спремна?
Па зашто онда тако тужној лажи
Миленијима већ верује земља?

Шездесетих

Песник

Песник, тих док долазе догађаји на своје,
Ал гласан затим — смешан постаје, без потребе.
Јер, не само одражавати: одражавати себе,
Не опевати факта: делати дошао је.

На репу историје није његова рола.
(По догађају — кога реч ће да узнемири?)
Он је зван небом речи као Зевс да се шири.
Он је творац идеја. Он је — оснивач школа.

Шта значи «одразио»? Причајте то ком другом!
Зар је сличан у суду захваћеноме мору?
Он се нада, предвиђа, мрзи, пати, сведочи...

Човечанство је слично с песником као слугом
Армији с барјактарем што за трупима крочи
И с добошарем кога враћају у комору.

Шездесетих

* * *

«Поэзия должна быть глуповата», —
Сказал поэт, умнейший на Руси.
Что значит: обладай умом Сократа,
Но поучений не произноси.

Не отражай критических атак,
Предупреждай возможность плагиата...
Поэзия должна быть глуповата,
Но сам поэт — не должен быть дурак.

1967

Обратное превращение

Шелковистый бейт я делаю из камня.
Рудаки

«Я из камня сделал шёлковое слово», —
Некогда сказал великий Рудаки.
Да. Но он не знал, что переводчик
Снова

Сделает кирпич
Из шёлковой строки.

1967

Переводчик

Вильгельму Вениаминовичу Левиху

Кто мог бы стать Рембо? Никто из нас.
И даже сам Рембо не мог бы лично
Опять родиться, стать собой вторично
И вновь создать уж созданное раз.

Всё переводчик — может. Те слова,
Что раз дались, но больше не дадутся
Бодлеру — диво! — вновь на стол кладутся.
Как?! Та минутка хрупкая жива?

* * *

«Припроста мора поезија бити»,
Рече поета руски, најумнији.
Дакле, Сократов ум нек имаш и ти,
Ал не придикуј, тим ниси мудрији.

Без тебе нек је критичарска каста,
Нека ти песме не краду, док суде.
Нек поезија буде и луцкаста,
Ал песник не сме будала да буде.

1967.

Обрнути преврат

Ја фину свилицу од камена правим
Рудаки

«Из камена предем свиленаста слова»
Велики Рудаки знао је да каже.
Да. А преводилац — знаде ли? —
Изнова

Од свилене строфе
Зид циглени слаже.

1967.

Преводилац

Вилхелму Венијаминовичу Љевичу

Ко је међ нама Рембо? Од нас — нико.
Чак и сам Рембо то, лично, не може.
Опет рођењем бити свлак те коже,
Опет саздати већ саздано ликом.

А преводилац — може. Оне речи,
Које се даше једном, никад више,
Бодлеру — чудом! — он за столом пише.
Како?! Тај трошни тренут бива вечит?

И хрупкостью пробил срок столетний?
Пришла опять? К другому? Не к тому?
Та муза, чей приход (всегда — последний)
Был предназначен только одному?!

Чу! Дальний звон... Сверхтайное творится:
Сейчас неповторимость — повторится.

1970-е гг.

Уют

Стихами, прозою ли, в устном разговоре —
Так модно клясть уют! И рваться наобум
(Как будто держит кто силком за фалды!) в море,
В цунами, в ураган, в тайфун или в самум.

Но незаметно, чтобы кто-то, бросив чум,
Дворец или вертеп, — со здравым смыслом в ссоре, —
Добром пошёл бы спать, как кошка, на заборе
И жить на площади, где вечно пыль да шум!

Да-с: все живут в домах, и дверки — на замочках.
Лишь Диоген да Гек-бродяга жили в бочках.
Но жарким очагом пренебрегал мудрец

Затем, что в Греции и так хороший климат,
А Гек не шёл домой, боясь, что плохо примут.
«У-бью!» — грозил ему подвыпивший отец.

≈1980

Трюизмы

Всё едино? Нет, не всё едино,
Пламя, например, отнюдь не льдина.
Плаут о благе ближних не радетьель.
А насилие — не добродетель.

Всё едино? Нет, не всё едино:
Ум — не глупость. Край — не середина.

Трошност рокове свих столећа проби?
Опет најиђе? Другом? А не оном?
Та муза, чији јав (задњи у коби)
Би предодређен тек за једног, склоног?!

Чуј! Звон далеки... Надтајно се јавља:
Непоновљивост — опет се понавља.

Седамдесетих

Азил

Стиховима, ил прозом, или уз разговоре
Тако је наћи азил помодно! И насумце
(Ко да вас држе на силу за скут!) — ићи на море,
Уз цунами, ураган, тајфун, шустинско сунце.

Али не видех оне који, презрев те глумце,
Одбацише двор, избу, са здравим разумом се спорећ —
Да спавају, ко мачке, под плотом, ил још горе,
Да станују на тргу, где бука витла трунце!

Да, господине: кући под локот сви су ради.
Диоген и Хек само живеху сред буради.
Ал за огњиште врело не мари мудрац кротак

Јер је у Грчкој клима лепа и преко зиме,
А Хек не иде кући, да га лоше не приме:
«У-бићу!» — претио је вечно припити отац.

≈1980.

Фразе

Све исто? Није. Већ постоји ред,
Пламен, на пример, није што и лед,
Глупан о добру ближњих не помишља.
Насиље — није израз добротинства.

Све исто? Није. То није истина.
Ум — није глупост. Крај — није средина.

Столб фонарный веселей простого.
Пушкин одареннее Хвостова.

Всё едино? Нет, не всё едино:
Детский самокат не гильотина.
Есть Большой, есть Маленький, есть Средний
Человек. (И Средний — есть последний!)

Всё едино? Нет, не всё едино
(И «Майн кампф» — не шутка Насреддина);
Малый да Большой — едины станут,
Среднего — и тросом не притянут!

Всё едино? Нет, не всё едино:
Волк не голубь. Жаба не сардина.
О единстве бухенвальдской печи
С Красотой — не может быть и речи.

Всё едино? Нет, не всё едино!
Нет, не всё сжевать должна скотина;
Разобраться прежде должен гений
В некоторой разнице явлений.

Всё едино? Нет, не всё едино;
В рощах нет повторного листочка!
Потому что, если «всё едино»,
Значит — «всё дозволено». И точка.

≈1972

Эдгар По

Не думаю, что мрак его души чрезмерен.
Рисуя грозный цех, где сера и смола,
Он краски не сгущал, а был натуре верен:
Ведь преисподняя и впрямь не весела!

Но, сам спускаясь в ад, он брал с собой, как веер,
Как нежный лёд ко лбу — прохладу ремесла...
А нам? И жар, и смрад, и, — чтоб над нами реял
Весь ужас ночи! Но... поклясться бы могла,

Осветљен стуб је лепши крај мостова.
Већи дар има Пушкин од Хвостова.

Све исто? Није. То није истина:
Дечји бицикл није гиљотина.
Постоје Велик, Мали и Осредњи
Човек (Осредњи — тај је и последњи!)

Све исто? Није. Не, није истина.
(Јер «Мајн кампф» није шала Насрадина):
Мали и Велик — биће исте среће
А бич Осредњег ни дотаћи неће!

Све исто? Није. То није истина.
Вук није голуб, ни жаба сардина.
Лаж о истости бухенвалдске пећи
С Лепотом нико не може изрећи.

Све исто? Није све баш истост сушта!
Све не морају да сажваћу уста;
И мора гениј први да уочи,
И да разлику појава сведочи.

Све исто? Није. Нема мере такве;
Ни жбуње исти листић не понавља!
Ако «све исто» бива, онда, дакле,
«Дозвољено је све». И тачку стављај.

≈1972.

Едгар По

Не мислим да је душе његове мрак претеран.
Цртајућ страшно друштво катраном и пепелом,
Није згуснуо боје, оста природи веран:
Хад није ведро место ни за душу, ни тело!

Ал, у Хад силазећи, узе, попут лепезе,
Ко нежни лед уз чело — занат с којим је прогнан...
А нама шта остави? Јару, смрад — урлик језе
У ноћима! Међутим... Заклети бих се могла,

Что это наш заказ, хоть мы не признаёмся!
А разве свой кошмар мы рассказать не рвёмся?
Как?! Разве ускользнуть позволим мы ему?!

Э, нет! Как протокол мы разбираем сказку.
И страшным снам даём такую же огласку,
Как преступлениям, свершённым наяву.

≈1974

О'Генри

(человек и рассказчик)

...«Не генерал», — сказали вы о нём.
Но что чины тому, кто вечно под огнём?
Да, он — солдат пера. Но плох тот генерал,
Который быть таким солдатом не желал!

1990-е гг.

В свою пользу дурак

Как радужный дурман горячего болота —
Мечты создателя рифмованных миров.
Но первый светский жест певца — уже ворота
В действительную жизнь — из царства детских снов.

А значит — он идёт на низменное что-то —
В яснейшем разуме! А значит — он здоров,
Когда и в будний день играет идиота,
Безумца, гения, носителя даров..

Да; он «помазанник». Но больше — для проскользу.
Дурак-то он дурак. Но — в собственную пользу.
В «нирвану» погружён, в экстаз небытия, —

Но хочется сказать: — Нирвана-то нирваной,
А ходишь, как-никак, и сытый и не рваный,
И многим не даёшь, — я слышала, — житья.

1969

Да је то нарудбина наша (што не признамо!)
А зар се не боримо свој кошмар рећи јасно?
Шта?! Зар да нам исклизне, и све се заборави?!

Никако! Бајку као записник тумачимо.
Да обзнанама таквим страшне сне означимо
Као злочини да су извршени на јави.

≈ 1974.

О`Хенри

(човек и приповедач)

...«Није генерал» — рекосте о њему, да ли шалом.
Ал шта ће чин ономе који је под паљбом стално?
Да, он је војник пера. Ал чему генерали
Који се на овакве војнике нису дали!

Деведесетих.

Будала у своју корист

Као да ошамути дуга врелину блата —
То сни су саздаоца уримљених светова.
Ал јавни гест певача — уједно су и врата
У стварни живот — изван царства дечијих снова.

Дакле — он на преварно нешто иде, и гата
По јасном свом разуму. Здрава је особа ова,
Кад свакодневно глауми идиотовог брата,
Генија и лудака, носитеља дарова...

Да, он је «помазаник». И више — љигав хорист.
Будала је, будала. Али — у своју корист.
Уроњен у «нирвану», екстазу небивства вишу —

Зато ћу, ипак, рећи: — Нирвана је нирвана,
А ти си лепо одевен, и сит си ових дана,
Зато многима не даш — како чујем — да дишу.

1969.

* * *

В поэтах числиться и никогда заборным
Словцом не выругаться — сушая беда!
Клеймо на совести. Участье в деле чёрном.
Пятно, которому не смыться никогда.

Есть что-то пресное и штатское в отказе
Певца от «крепких» слов. Увы, но это так.
Держась пристойности, ты вроде как... слизняк!
Иуда! Бледный клерк! (Его комками грязи

За бледность гнусную всегда мальчишки бьют!)
Ты не гусар! Ты шпак! Зануда из зануд!
Ты сухопутная, прошу прощенья, крыса!
Взлёт поэтический тебе не по плечу!

Да, знаю-знаю... Здесь моя погибель скрыта
Но... почему-то я рутаться — *не хочу*.

1976

* * *

Мы только женщины — и, так сказать, «увы!»
А почему «увы»? Пора задеть причины.
«Вино и женщины» — так говорите вы,
Но мы не говорим: «Конфеты и мужчины».

Мы отличаем вас от кекса, от халвы,
Мы как-то чувствуем, что люди — не ветчины,
Хотя, послушать вас, лишь тем и отличимы,
Что сроду на плечах не носим головы.

«Вино и женщины»? — Последуем отсель.
О женщина, возьми поваренную книжку,
Скажи: «Люблю тебя, как ягодный кисель,
Как рыбью голову! Как заячью лодыжку!»

По сердцу ли тебе привязанность моя?
Ах, да! Ты не еда! Ты — человек! А я?»

1963

* * *

У песнике се бројити — и никада реч просту
Не рећи — то је сржна несрећа, зло без мере!
Жиг на савести. Сарадња у злочиначком послу.
Мрља, коју никада нико неће да спере.

Постоји нешто плитко, подобно у отказу
Песника од «јаких» речи. Није тиме награђен.
Пристојности се држећ, ти си... ко слуз, уз стазу!
Јудо! Трговче бледи! (Њега блатним комађем

Због гнусности бледила туку момци борбени!)
Ниси хусар! Већ цивил! Гњаватор у екстази!
Молим за допуштење, ти си пацов копнени!
Узлет песнички твоју снагу превазилази!

Да, знам, знам... Погибао моја се овде крије,
Али.. Да и ја псујем — до тог ми *баш и није*.

1976.

* * *

Ми смо само жене — и, да додам, «јао»!
Зашто «јао»? Час је за разлоге скрите:
Јер, «вино и жене», ви велите, као
Да ми говоримо: «мушкарци и пите».

Ал ми вас двојимо од кекса, од алве,
Осећамо људи да нису тек бутке,
А, вас чувши, као да остасмо лутке
Што на раменима још немају главе.

Тек «вино и жене»? Наставимо онда:
Жено, узми кувар у своју шачицу,
Реци: «Ја те волим, ко крем од јагода,
Као рибљу главу! Ко зечју шапицу!

Је л ти драга моја приврженост сва?
Ах, да! Ниси храна! Човек си! А ја?»

1963.

Соломинка

Эстет и варвар вечно заодно.
Их жесты, разумеется, не схожи,
Но пить из дамской тувельки вино
И лаптем щи хлебать — одно и то же.

Эстет и варвар вечно заодно.
Издравле хаму снится чин вельможи,
Зато эстету — дева, вся в рогоже.
Дну снятся сливки, сливкам снится дно.

Усищи в бочку окунает кто-то,
А кто-то сквозь соломинку сосёт.
Но кто грубей? Кто низменнее? Тот
Или другой? Хоть поровну — почёта, —

Из бочки можно капли извлекать,
А можно сквозь соломинку — *лакать*.

1960-е гг.

Конец авантюризма

Он, я знаю, считает себя очень ловким,
потому что поступает подло...

Бернард Шоу (письма)

1. Сумерки грехов

Старинные багровые светила
Больших грехов склонились на закат.
Но добродетель их не заменила.
На смену — похотлив, жуликоват —
Пришёл Грешок. Но многие твердят:
«В нём — демонизм, огонь, свобода, сила...»
Что ж, повторим: столетья три назад,
Наверно, в нём, и правда, что-то было?
Когда он виселицы украшал,
Монастырей каноны нарушал
(По грозной схеме: Страсть. Позор. Темница...).
Но нет картины жалые и мерзей,

Сламка

Естетa и дивљак лик су исте маске.
Гестови им нису, јасно, исти никад,
Али вино пити из ципеле дамске
И лаптати чорбу – каква је разлика?

Естетa и дивљак су у равнотежи.
Хам још од давнина сања чин велможе,
Естетa девицу сред штављене коже,
Дно би ка павлаџи, павлака дну тежи.

Бркове у бачви неко већ омасти,
А неко кроз сламку пробирљиво сише.
Али ко је грубљи? Издајнији више?
Први? Други? Исто све – на равне части –

Из бачве се могу нацедити капље,
Али и кроз сламку може да се – *лапће*.

Шездесетих

Крај авантуризма

Он, знам то, сматра себе веома вештим,
јер поступа подло...

Бернард Шо (из тисма)

1. Сутон грехова

Древни фарови, тај гримизни лик
Већих грехова зађе – лик витешки.
Ал добротинство не замени њих.
На смену стиже похотан, лупешки –
Грехић. Ал многи тврде: «У њему је –
Демонство, огањ, слобода и снага...»
Овако: пре три века, како чујем,
У њему можда беше неког блага?
Кад је красио вешала, ил мирски
Нарушавао канон манастирски
(По страшној схеми: Страст. Брука. Тамница...)
Ал нема слике мрскије, јадније,

Когда, свободный, с помощью друзей,
Трус и пошляк над честностью глумится.

2. Крах авантюризма

Не поминай Дюма, узнав авантюриста.
Увы! Сей рыцарь пал до кухонных страстей
И ужас как далёк от царственного свиста
Над океанами терзаемых снастей.
Уж не фехтует он. Верхом в ночи не скачет.
Не шутит под огнём, на голову свою.
А трусит, мелко мстит, от ненависти плачет...
По трупам — ходит ли? О да! Но не в бою.
Неведомы ему и той морали крохи,
Что знали хитрецы напудренной эпохи:
Он даже дерзостью их вольной пренебрёт,
И наглостью берёт (нарочно спутав слово).
Ах! Добродетели падение не ново:
Новее наблюдать, как низко пал порок.

≈1970

Мечта о недруге

Не могу расстаться с вами я без боя...
«Песнь о моём Сиде»

Искать себе врагов прямых, как солнце юга,
Открытых, царственных — не велика заслуга:
Как можно требовать, дружище, от врага,
Чего не требуют обычно и от друга?

Напрасно, старина, в мечтании прелестном
Ты мыслишь о враге прямом, открытом, честном.
Крепись! Бери его таким, каков он есть:
Злым, хищным, маленьким, тупым... Неинтересным...

И враг же у тебя! Отвага в честном взгляде,
Лежачего не бьёт, не нападает сзади...
Послушай! Вот тебе пяток моих друзей,
Но этого врага — отдай мне, Бога ради!

До кад слободно, преко котерије,
Част се руга гад и кукавица.

2. Крах авантуризма

Ти не спомињи Диму, препознав пуστοлова.
Авај! Ти витезови за страст су кујне пали
Ужасно су далеки од царских тонова
Звизда над океаном једара запрпталих.
Тај не мачује. У ноћ не јаши чиста срца.
Не шали се под паљбом, дајући главу своју,
Већ боји се, на ситно свети се, мрзи, шмрца...
По лешевима, гази ли? О, да! Ал не у боју.
Незане су му чак и мрве морала, знане
Лукавим створењима епохе напудране:
Он је чак и слободну дрскост им презирао,
Да се бестида лати (и смисао побије).
Ах! Добročинитеља слом ништа ново није:
Ново је то колико ниско је порок пао.

≈ 1970.

Сан о душманину

Не могу да се растанем од вас без битке
Песма о мом Сиду

Тражит себи душмане јасне ко сунце југа,
Отворене и царске — скоро да је поруга:
Како се може тражити, друшкане, од душмана,
Оно што се не тражи обично ни од друга?

Старино, кроз сан чарни, узалуд, и прекасно,
Мислиш о душманину отвореном и часном.
Ојачај! Узимај га онаквим какав јесте:
Зао, туп, мален, грабљив... И досадан, ужасно...

И ево душманина! Одважан у оку сјај,
Не шутира палоба, не боде с леђа тај...
Послушај! Ево теби петина мојих другова,
А таквог душманина, знаш ли за Бога, дај!

Я недругу за ложь коварством не плачу,
Но нежность к недругу мне вряд ли по плечу.
Стараюсь *поступать*, как честь повелевает.
Позволь хоть *чувствовать* мне так, как я хочу!

С ним ладишь, кажется, а он грозит борьбой.
Но другом скажется, когда объявишь бой.
Ни дружбы, ни вражды, скотина, не выносит!
Нет, не таких врагов искали мы с тобой.

У деда моего был, сказывают, враг:
В раздоре — золото, сокровище для драк:
Не сразу нападёт, а крикнет: «Защищайся!»
Никто, никто уже теперь не крикнет так!.

1967

* * *

Не пиши, не пиши, не печатай
Хриплых книг, восславляющих плоть.
От козиной струны волосатой
Упаси
Твою лиру
Господь!

Не записывай рык на пластинки
И не шли к отдалённой звезде,
В серебристую дымку
Инстинкты
И бурчанья в твоём животе.

Верь:
Затылок твой — круглый и плотный,
Группа крови и мускул ноги
Не предстанут зарёй путеводной
Пред лицо поколений других!

...Как волокна огнистого пуха,
Из столетья в столетье
Летят

Душманину лукавством за лаж нећу да платим,
А према њему не бих нежношћу да узвратим.
Трудим се да *поступам* како ми част налаже,
Дај ми да бар *осећам* шта желим, па нек патим!

С њим си, чини се, добро, а он тек тада плане.
Ал кад му рат објавиш, он пријатељ постане.
Ни дружбу, ни душманство, не трпи уколица!
Не, нисмо хтели ни ја, ни ти, такве душмане.

Мој деда је, што веле, свог душмана стекао:
У свађи — суво злато, за туче душу дао:
Тај не напада одмах, већ довикне: «Брани се!»
Нико, нико ми више то не би, сад, рекао!.

1967.

* * *

Ти не пиши, немој, не печатај
Трошне књиге, немој плот у слог.
Козје руно длакаво не хватај,
Нек ти спаси
Лиру
Господ Бог!

Крик не браздај на плоче винилске,
И не шаљи, звезди да се здоме,
По сребрном димићу
Инстинкте,
Ни буркања у стомаку твојем.

Веруј:
Теме твоје — обло, тврдо,
Крвна група и мишићи дуги
Неће водич бити — сем пред крдом! —
Пред лицима поколења других!

...Као влакна ватрених пахуља,
Из столећа у столеће
Лете

Звёзды разума, сполохи духа,
И страницы в веках шелестят..
Но уж то, что твоя козлоногость,
Возгордясь, разбежалась туда ж, —
Для меня беспримерная новость!
Бедный мастер!
Закинь карандаш,
Отползи поскорее к затону,
Отрасти себе жабры и хвост,
Ибо путь от Платона к планктону
И от Фидия к мидии — прост.

1960-е гг.

Подземелья

Ключи от подземелий подсознания
Звенят опять на поясе моём.
Сегодня я, заблудшее создание,
Сойду туда с коптящим фонарём.

Как воют своды в страшной анфиладе!
А впрочем, выясняется в конце,
Что все подвалы наши — на эстраде.
Все тайны, как помотришь, — на лице.

У нас и подсознание — снаружи.
Всё просто: нам получше — вам похуже,
Кот хочет сала, палки просит пёс.
Успех собрата мучит нас до слёз.

Но чтоб до истин этих доискаться,
Не стоит в преисподнюю спускаться!

≈1980

Душа вещей

Люблю дома, где вещи не имущество,
Где вещи легче лодок на причале.

Звезде ума, свици духа — куља
С вековима шум страница сплетен...
Али већ и козлоногост твоја,
Што поносно јурца у том парку —
За мене је новост ван спокоја!
Јадни калфо!
Одбаџи писаљку,
И отпузи што пред на кеј онај,
Да набаџиш реп, шкрге и свлак:
Пут је, од Платона до планктона,
Од Фидије до нигдине — лак.

Шездесетих

Подземља

Кључи од тамних подземља подсвести
Звецкају опет за појасом мојим.
Данас ћу, здање залутале свести,
С фењером сићи да се с њима спојим.

Урлају своди по собама тмине!
Ал испадне, на крају, ко у вицу,
Да су подруми наши — наред бине:
Гле, све су тајне писане на лицу.

Па зар је споља то подсвесно море?
Просто: нама је боље — вама горе.
Мачор би сала, а бич тражи пас.
До суза мучи успех брата нас...

Ал да би ове истине сазнао —
Не мораш да се спушташ у пакао!

≈1980

Душа ствари

Дај дом где ствари нису збир покућства,
Већ ко чун лаке кад га љушне плима.

И не люблю вещей без преимущества
Волшебного общения с вещами.

Нет, не в тебе, очаг, твоё могущество.
Хоть весь дровами, точно рот словами,
Набейся — я и тут не обожгусь ещё,
Не будь *огня* — меж камнем и дровами.

Мне скажут: брось мечты, рисуй действительность;
Пиши как есть: сапог, подкову, грушу...
Но есть и у действительности видимость,

А я ишу под видимостью душу.
И повторяю всюду и везде:
Не в соли соль. Гвоздь тоже не в гвозде.

1960-е гг.

* * *

Дышат снегом на флоксах росинки.
В поздних сумерках зренье теряю.
Но, взойдя на дорогу с тропинки,
Новым зреньем глаза расширю.

Лужи спят на дорогах ненастных.
А на их перламутровых бельмах —
Срезы крыш, по-вечернему ясных,
Острота чердаков корабельных.

Лунка льда — в миражи дождевые,
Как стеклянная дверца, раскрыта;
Там верёвки дрожат бельевые —
И на снасти похожи до вскрика!

..Скоро инеем станет прохлада.
Что там, в поле? Хомяк или кролик?
Или, — призрак усталого взгляда, —
Это сумерек дёрнулся промельк?

Журавлей горловая валторна
Отжурчала за снежную тучей...

Не волим ствари ја без преимућства
Дослуха чарног с осталим стварима.

Нема у теби, камине, силине,
Када ко уста речју крјат стењеш,
Нећу се ту још опећи, камине,
Кад нема *огња* међ дрвљем и стењем.

Кажу: не машту, сликај стварни живот,
Опиши чизме, потковицу, крушку...
Ал у стварности постоји видљивост.

А ја бих испод видљивости — душу.
И свуд понављам, свима, мудрост позну:
Није у соли со. Ни гвозд — у гвозду.

1963.

* * *

Оснежиће на латима роса.
У сутону касном губим слике,
Ал изашав на стазу, искоса,
Поглед ширим на нове видике.

Баре спију на олујном путу.
Ко бисерн беоњаче росне —
Изрез кровља на вечерњем скуту,
С верандама шиљастим ко бродске.

Рупе леда — траг кише и буре,
Ко вратанца стакла, отворена:
И конопци за рубље дрхтуре —
Као једра што су тек створена!

...Пред ињем се свежина огледа.
У пољу је хрчак ил патуљак?
Или — авет уморног погледа —
Дрзнуо се сутон да се шуља?

Рог ждралова грлатих немиран
За облаке скри се, снежним витлом...

Скрипка сумерек!
Спой мне повторно;
Дай мне Веру, Надежду и Случай!

1969

Человек

Сквозь туман заблуждений, сквозь дебри сомнений
Пробирается вдаль человеческий гений:
Зажигает фонарь на вершине маячной,
По тростинке проходит над пропастью мрачной,

В тяжких недрах земли обливается потом,
На серебряных крышах стоит звездочётом,
Над морями на тихом летит монгольфьере,
Разбивается насмерть на личном примере.

Он на землю приходит то пылким Икаром,
То бесстрашным и добрым Аленом Бомбаром, —
Личным другом Надежды, врагом Заблужденья,
Чья рука равносильна руке провиденья, —

Фермопильским вождём, капитаном «Кон-Тики»,
Человеком, бегущим на дальние крики...
Летописцем, исполненным вешего рвенья
Никого не забыть, кроме пугал забвенья.

В каждом веке он первый. Но в деле, в котором
Подозренье в корысти покажется вздором,
Где никем не могло бы тщеславие двигать,
Где гляди не гляди, а не выглядишь выгод:

Между койками ходит в чумном карантине,
Служит крошечным юнгом на бригантине,
Над полями сражений, как в тягостной сказке,
Кружит ангелом с красным крестом на повязке...

И на крылья свои, с неизвестной минуты,
Надевает суровые тайные пути,
Чтобы в грусти своей и себе не сознаться,
Чтобы в самом страданье своём — не зазнаться.

Виолино сутона!
Засвирај:
Дај ми Веру, Наду, Нешто Битно!

1969.

Човек

Кроз маглину заблуда, крот честар сумње шумски
У даљину се, некуда, пробија гениј људски:
Запали сјај на врху фара, до тада незнана,
Стазицом уском пролази изнад мрачнога бездана,

У тешким недрима земље ваздух задихан хвата,
На посребреном кровљу стоји ко звездочатац,
Морима тихим својим баркама лети вично,
Ил се на смрт разбија на свом примеру, личном.

На земљу слази час ко бурни Икар свог доба,
Час ко Алан Бомбардер, неустрашив и добар —
Лични пријатељ Наде, и душманин заблуда,
А длан му једнак руци провиђења и чуда —

Ко термопилиски вођа, капетан «Кон-тикија»,
Човек који на далек крик јурне, сред стихија...
Ко летописац, мудри раздор ког испуњава
Да никог не заборави, сем пустог заорава.

У сваком веку први је. Али у послу скупом,
Где је сумња у корист личну обична глупост,
Где никог на поступке таштина не покреће,
Где, ма колико зуриш, добит спазити нећеш:

Међ лежајима хода у кужном карантину,
Ко неважни потрчко опслужи бригантину,
А над пољима битке, ко страшне бајке део,
Кола — црвеним крстом означени анђео...

И у сопствена крила, од незнаног тренутка,
Сурово, немилосно, тајне тегове утка,
Сопствена сета увек остаде му на одмет,
Да у страдању својем — не погорди се одвећ.

Ибо нет на земле и не будет деянья,
Чтобы стоило ангельского одеянья.
Ибо странно мечтать о блаженстве небесном,
Не ходив по земле пешеходом безвестным.

Сквозь туман заблуждений, сквозь дебри сомнений
Пробирается вдаль человеческий гений:
Зажигает фонарь на вершине маячной,
Чтоб горел его свет, как венец новобрачной.

И приходят титаны в раздумье глубоком,
И кончаются в муках, когда ненароком
Застревают, как стрелы, в их ноющем теле
Их конечные, их бесконечные цели.

Убегаем от чар, возвращаемся к чарам,
Расправляемся с чарами точным ударом...
...Далека же ты в небе, звезда Идеала!
Но стремиться к тебе — это тоже немало.

≈ 1970

Меланхолия

Богопротивная, дрянная вещь — тоска!
Три вида есть у ней, самым грехом творимых:
Тоска нипочему. Тоска из пустяка.
Тоска по случаю причин непоправимых.

Тройная эта блажь особенно близка
Нам, людям севера. В умах неутомимых
Мы сотни смастерим себе терзаний мнимых,
Пока судьба и впрямь не стиснет нам бока.

Вот так, из ничего, мы с важностью умеем
Чудовищ созидать! Гордясь душевным змеем
(Таким тропическим, когда кругом зима!),

Его мы пестуем. Но нет в нас мысли ясной,
Что здесь мы — не одни; что и к другим в дома
Нет-нет и заползёт наш баловень ужасный...

1970-е гг.

Јер нема и неће бити на земљи таквог посла
Што завреди да се одене одора анђеоска.
Јер чудно је блаженство снити, чари небеске,
А не ићи незнатим путем, по земљи, пешке.

Кроз маглину заблуда, крот честар сумње шумски
У даљину се, некуд, пробија гениј људски:
Запали сјај на врху фара, да буде јемац,
Да гори, гори светлост, ко новобрачни венац.

И западну титани у тешке двоумице,
И сврше у мукама, кад се, и нехотице,
Следе, у телу њином, стреле, као у раци,
Њихови довршени, а бескрајни задаци.

Одбегли од чаролија, враћамо им се, мрачни,
Да се обрачунамо с њима ударцем тачним...
...Далеко си на небу, о, звездо Идеала!
Но и тежити теби — није врлина мала.

≈ 1970.

Меланхолија

Богупротивна, рђава — туга је што не стари!
Три лика она има, уз грех одавно стечен:
Туга ни због чега. Туга ради тричавих ствари.
И туга у случају непоправљивог нечега.

Особито трострукост ту, нама, коб подари —
Људима са севера. Ум наш нас просто сече:
Сопственим невољама свак је од нас уречен,
Док судба нас директно не стисне и заулари.

И тако, важно, уме сваки од нас да ваја
Чудовишта, из ничег! Горди смо на тог змаја
(Из наше душе — тропског, кад одасвуд је зима!)

Њега ми одгајамо. Ал без помисли јасних,
Да нисмо сами; да ће у куће и другима
Сваки час упузати наш миљеник ужасни...

Седамдесетих

Поэты

Памяти Тудора Аргези

Когда потеряют значенье слова и предметы,
На землю, для их обновления, приходят поэты.
Под звёздами с ними не страшно: их ждёшь, как покоя!
Осмотрятся, спросят (так важно!): «Ну, что здесь такое?
Опять непорядок на свете без нас!»

(Кругом суета:
Мышь ловит кота,
К мосту рукава пришиты...
От всякой букашки ищет защиты
Бедный великан!
Зелёный да алый
На листьях дымок;
Их бархат усталый
В жаре изнемог..)

Вступая с такими словами на землю планеты,
За дело, трягнув головами, берутся поэты:
Волшебной росой вдохновенья кропят мир несчастный
И сердцам возвращают волненье, а блам — разум ясный.
А сколько работы ещё впереди!
Живыми сгорать,
От ран умирать,
Эпохи таскать на спинах,
Дрожа, заклинать моря в котловинах,
Небо подпирать!
(Лучами блистает
Роса на листе,
Спеша, прорастает
Зерно в борозде.)

Привет сочинителям славным, чьи судьбы предивны!
Но колбасникам, тайным и явным, поэты противны —
Что в чужие встречаются печали, вопросы решают...
«Ах, вопросы нам жить не мешали: ответы — мешают!»

И скажут ребятам такие слова:

Песници

Успомени Тудора Арgezија

Када речи и ствари свете изгубе значење основе,
На земљу стижу поете, ради њихове обнове.
С њима под звездама није страшно: чекаш их ко мир сниван!
Обазру се, питају (тако важно!): «Чујте, шта се то збива?
Опет на свету неред је без нас!»

(А свугде хаос нови:
Миш мачку лови,
За мостове рукавце река пришише...
Од сваке бубице заштиту иште
Сироти цин!
Зелен и рујан, крилат
Димић листиће проже;
Њихова уморна свила
У јари изнеможе...)

Ступајући на ову планету с таквим речима у десници,
Уз главу се, занету, лаћају посла песници:
Чаробна роса надахнућа свет несрећни већ прелива,
Срцима враћају ганућа, а разум јасни — челима.
А колико рада тек чека!
Живима је — горети сваког дана,
Умирати од рана,
Епоху на плећима понети,
Дрхтећи, мора у котлинама клети,
Подупирати свод, извана!
(У зраку наста
Роса, стрном,
Журно прораста
У бразди зрно.)

Поздрав сачинитељима славним, са судбинама дивним и дичним!
Али кобасичарима, тајним и јавним, песници нису слични —
Нема у туђе послове уплитања, нити их свако питање мори...
«Ах, нису сметала животна питања: сметају одговори!»

И рећи ће деци следеће речи:

«Вы славу стяжали,
Вы небосвод
На слабых плечах держали,
Вы горы свернули,
В русло вернули
Волны грозных вод...»
Заржут непристойно.
И скажут потом:
«Так вымойте стойло
За нашим скотом!»

Когда потеряют значение слова и предметы,
На землю, для их обновления, приходят поэты,
Их тоска над разгадкою скверных, проклятых вопросов —
Это каторжный труд суеверных старинных матросов,
Спасających старую шхуну Земли.

≈1967

Неожиданность

И — снова ночь без сна! Чердак над потолком
Всё лето полон крыс! Бросающихся грозно
То в пляс, то в конский топ, то мчащих кувырком:
У них бурлящий писк и мерзко-виртуозно

Кудахчущая трель... Встаю, пока не поздно
И зной не сжёт росу. По травке коlobком
Катался серый кот. Он не был мне знаком,
Но глянул так хитро, так весело-серьёзно!

Полжизни позади, и дивам счёт потерян.
Но не встречала я — могу заверить вас —
Столь заговорщицких, волшебных-хитрых глаз!

Наслышан, зелен, храбр, добр, дик, самоуверен,
Мне взгляд кота сказал: «Я знаю тайный лаз
И тех... на чердаке... я извести намерен».

≈1977

«Ви сте славу стицали да би,
Држали терет свода
На раменима слабим,
Горе сте свијали притом,
И враћали у корито
Таласе грозних вода...»

Вргнуће на ружну шалу
И зарзаће, потом:
«Оперите и шталу
Осталу за нашом стоком!»

Када речи и ствари свете изгубе значење основе,
На земљу стижу поете, ради њихове обнове.
Њихов јад свакодневни над одгонетком уклетих питања —
Ко робијашки труд древних сујевernih морнара израња
Који спасавају стари брод Земље.

1967.

Неочекиваност

И опет ноћ бесана! Таван над стропом мојим
Летос је пун пацова! Држе се лудила свог:
Час плешу, комешају се, и ко да их преброји:
Џиче и чујем мрзак и виртуозни ток

Трилера непрестаног... Устајем рано, док
Жега росу не спали. Ко обло клупко стоји
На трави сиви мачор. Незнан, ал се не боји,
И гледа тако лукаво, уједно ведар и строг!

Пола живота пређох, чуда не бројим скоро.
Ал нисам још сретала, могу да посведочим —
Тако завереничке, чаробно-лукаве очи!

Самоуверен, храбар, диваљ, запет ко ороз,
Поглед мачорев рече: «Пролазом тајним крочим,
И оне... са тавана... посетићу ускоро».

≈1977.

Галчонок

Потеряла галчиха галчонка —
Колченожку, плюгашку, чернушку.
А подкинули галке скворчонка —
Прямоножку, милашку, пеструшку.

Стала плакать она и рыдати,
Стала грудью к земле припадати,
И слетелись на крик её птицы
И расселись по краю криницы.

— Что ты, глупая, плачешь, рыдаешь,
Что рыдаешь, к земле припадаешь?
Уж твоё ли дитя не резвушка,
Прямоножка, милашка, пеструшка?

— Не моё это чадо, а ваше,
А моё-то дитя было краше:
Мутно пёрышко, тускла макушка,
Колченожка, плюгашка, чернушка!

1969

Было тихо...

Было тихо, очень тихо, —
Ночь на всей земле.
Лишь будильник робко тикал
На моем столе.

Было тихо, очень тихо, —
Тихий, тихий час...
Лишь будильник робко тикал,
Мышь в углу скреблась.

Было тихо, очень тихо, —
Дрёма без забот...
Лишь будильник робко тикал,
Мышь скреблась,
Сверчок пиликал,
Да мурлыкал кот.

Чавче

Изгубила своје чавче чавка —
Скакутавка, црнче, слабуњавка.
Подметнуше под чавку детлића,
Правоног и шареног птића.

Рида чавка, никако да стане,
Све грудима удара о гране,
И слетеше на њен крик све птице,
На окрајак врела, крај стазице.

— Што глупачо, плачеш, и кљун свијаш,
Зашто ридаш и груди разбијаш?
Па зар није ово твоје пиле,
Сво шарено, с перјем ко од свиле?

— Није моје, већ је вашег соја,
Лепши беше птић тичица моја:
Мутног перја ситноглаво чавче,
Скакутавко, црнче, слабуњавче!

1969.

Било је тихо...

Било је тихо, тихо, као
Да ноћ су земља сва, и дом.
Тек је будилник тихо куцкао
На столу мом.

Било је тихо, тихо, страшно —
Тих час, и невидиш.
Тек је будилник куцкао плашно,
И гребуцкао у углу миш.

Било је тихо, тихо, као
Сан безбрижно дугачак...
Тек будилник је тихо куцкао,
Џврчак стругао,
Миш гребуцкао
И мјаукао мачак.

Было тихо, очень тихо, —
Тихий час теней...
Лишь будильник робко тикал,
Мышь скреблась,
Сверчок пиликал,
Козлик мекал,
Кот мяукал,
Поросёнок дерзко хрюкал,
Бык ревел,
И две собаки
Дружно вторили во мраке
Ржанию коней.

≈ 1969

Девочка и пластилин

Я леплю из пластилина.
(Пластилин нежней, чем глина.)
Я леплю из пластилина
Кукол, клоунов, собак...

Если кукла выйдет плохо,
Назову её Дурёха.
Если клоун выйдет плохо,
Назову его Дурак.

Подошли ко мне два брата,
Подошли и говорят:
«Разве кукла виновата?
Разве клоун виноват?»

Ты их любишь маловато!
Ты их лепишь грубовато.
Ты сама же виновата,
А никто не виноват!»

Я леплю из пластилина,
А сама вздыхаю тяжело...
Я леплю из пластилина,
Приговариваю так:

Било је тихо, тихо — као
Да сени стижу, војском...
Тек је будилник тихо куцкао,
Џврчак стругао,
Миш гребуцкао,
Козлић мекетао,
Мачак мјаукао,
Прасе је дрско сквичало,
Бик је мукао,
И два псета
Пратила су у мраку света
Рзање коњско.

≈ 1969.

Девојчица и пластелин

И вајам ја од пластелина
(А он нежнији него глина)
И вајам ја од пластелина
Лутке, клонове — све помало...

Ако ми не успе с лутком,
Ја ћу је звати Глупко.
Ако клоун испадне лоше,
Назваћу га Будалом.

Приђоше ми два брата,
Пришли и веле: «Свашта!
Зар лутка крива? Шта она схвата?
Зар клоун крив? А рашта?»

Ти их премало волиш!
Вајаш им грубу хаљу.
Сама си крива — молим,
На друге то не сваљуј!»

И вајам ја од пластелина,
А све уздишем, притом...
И вајам ја од пластелина,
Говорим, с лаким дашком:

— Ако лутка испадне лоше,
Зваћу је Сиротицом.
А ако клоун испадне лоше,
Зваћу га Сиромашком!

≈1967.

Сунчани зечић

Успомени С. Ј. Маршака

Ја сам сунчани зечић:

плутам

Под завесом, у дан, изнова,

На зечји начин

Жваћем, гутам

Боју тапета са зидова.

У леји оштрог истог лука,

Ја чеках сву ноћ да озори,

Из подумрака, полузвука,

Рађам се опет, и говорим:

Ја сам сунчани зечић, јесам!

И, јурнем ли кроз бивше сене,

Зечић од крви и од меса

Залуд се труди стићи мене!

По прстенима дима, златним,

Кровљем, с једрима, сред јесења,

Јурим, невидан и несхватљив

Везан зрацима узлажења.

Успорим само ноћу, или

Кад се исток спрема заћи,

Повоци зрака ослабилих

Када постану нешто краћи.

И сенке — црни пси што круже —

За вратом ми све чешће дишу,

Простиру се кроз мрак све дуже,

И јуре за мнош, и кидишу...

И морам стати ту где ходим,

Да се на крају пута сморим,

Да се изјутра опет родим

И гласном песмом изговорим:

Я зайчик солнечный, дрожащий,
Но не от страха я дрожу,
А потому, что я — спешащий:
Всегда навстречу вам спешу!

Я и в самом ружейном дуле
Могу отплясывать, скользя!
Я сесть могу на кончик пули,
Но застрелить меня — нельзя!

И если зимними ветрами
Тебя невзгоды обдадут,
Я появлюсь в оконной раме:
Я зайчик солнечный!
Я тут!

1960-61

Картофельные олени

Картофелины лежали
В подвале до самой весны
И медленно прорастали
Ростками ужасной длины.

Ростки извивались, ветвились,
Как будто олени рога,
И эти рога появились,
Как будто при виде врага.

У самого мирного склада,
У склада для овощей,
Был вид разъярённого стада, —
И это в порядке вещей.

Наверное, бедной картошке
В кастрюлю не хочется лезть,
Иначе — зачем у картошки
Такие сердитые рожки?!
Вот именно! То-то и есть!

1960-е гг.

Сунчани зечић, ја дрхтурим,
Ал не од страха, до расвита,
Већ зато што се увек — журим:
На сретање вам, увек, хитам!

И у пушчаној циви света
Могу да плешем, где је вруће!
Могу сести на врх танета,
Устрелити ме — немогуће!

И ако ветром цича зимска
Окружи те кроз снег и пљусак,
Ја се укажем тад са симса:
Ја сам сунчани зечић!
Ту сам!

1960-61.

Јелени од кромпира

У подруму кромпири
Лежаху до пролећа,
И рожич сваком вири,
Дужина им све већа.

Рожичи су се гранаи,
Ко јелењи се надвише,
Расли су, нису стали,
Ко душмане да спазише.

У трапу мирном, тврдом,
Где поврће лешкари,
Личе на бесно крдо —
То је поредак ствари.

Сигурно, јадном кромпиру
У лонац се не иде,
Иначе — чему кромпиру
Оштри рози у миру?
Тако! Сад сви то виде!

Шездесетих

Современная логика на полном серьёзе

Чтобы вновь развеселиться
Наконец могла и я,
За врагов моих... молиться
Обещали мне друзья!

Братцы! Если негодяи
И не стоят батогов, —
Что же вы так быстро взяли...
Сторону моих врагов?

И хоть я, — вы не сумлитесь! —
Благодарна вам весьма,
За *своих* врагов молитесь!
За *моих* — уж я сама.

1990-е гг.

Троянская конница

Уж не Троянский конь, но, трижды окаянская,
Въезжает в город конница Троянская!

Разбулькался скорбей буржуйских чан
Среди эфирных волн. Какого ляда,
Зануды, вам от слушателей надо, —
Чтоб гнать слезу в их продранный кафтан?

О призванные сеять Просвещение!
Зачем — на комфортабельном посту —
Вам стряпать пьески — только про смещенья
В органике? Про блуд? Про наркоту?

Вы думаете, сея фальшь и порно,
Что это никому не тошнотворно?
Где кончится ваш чёрный многотомник, —
Яд, сопли, плач богатых, злость, елей?

...Я выключаю радиоприёмник;
Без «развлечений» как-то веселей!

1990-е гг.

Пуноважна савремена логика

Дух ведар опет не напушта ме,
Радујем се, по својој жељи:
Да се моле... За моје душмане,
Обећаше ми пријатељи!

Браћо! Ниткови са те листе
Не вреде ли ни зрна пушчана —
Што се ви тако брзо стависте...
На страну мојих душмана?

Мада сам — без сумње скровите
Захвална свима вама,
За душмане се своје молите!
За сопствене ћу сама.

Деведесетих

Тројанска коњица

Не више Тројански коњ, већ, трипут проклета, сад
Коњица Тројанаца упада у наш град!

Разбуркала се туга буржујских када у слапу
Сред етарских таласа. Какав вам ђаво с неба,
Каква вам наврзљивост од слушалаца треба —
Да сузу натерате на њихов бушан капут.

Сетво просвећености, како си, уз позив, вешта!
Па зашто на комфорним местима све се срoза -
Настаје драмолета изопачена фешта:
Треба ли вам тек блуд? Или само дрога, наркоза?

Зар сте мислили да ви, сејући фалш и порно,
Никога на блување не терате упорно?
Где се ваш многотомник црни оконча сабран —
Отров, јецаји, злочин, плач богатих, и тамјан?

..Искључујем радио пријемник, нек онеми;
Без «разоноде» поста некако ведрије ми!

Деведесетих

Здравствуйте, господин учитель!

Кто нынче
В этом мире хрупком
Всех учит праведным поступкам?
Священник? Истинный поэт?
Актёр? Философ? Лекарь? Нет.
И не декан, и не старьёвщик,
А... НАТОВСКИЙ БОМБАРДИРОВЩИК!

Чего не повидали вроде?
Премногих подняли на свист..
Но вот вам — новое в природе:
Бомбардировщик — моралист!!!

1990-е гг.

Россия

К России все подходят разное: кто робея,
Кто любопытствуя: мол, дескать, вот она,
Анекдотическая даль... Гиперборея!
Страна величественных вихрей! Царство сна.

Кто до себя поднять (простак!) Россию хочет,
Кто, ей безбожно лъстя, иронию таит.
Кто беды ей несёт (и сам же их пророчит!),
Кто покровительственно с нею говорит,

Кто — напрягая лоб, кто — в духе скверной шутки,
Кто — как с пастушкой, нежно дующей в свирель,
Кто — как с пророчицей, помешанной в рассудке,
Кто — как с царицею, кто — как с рабой своей...

К ней пожинать плоды снисходят Христа ради,
Устроить «гений» свой, свой бизнес, петь, порхать..
Но редкому придёт простая мысль... пахать
На земледельчества неслыханной громаде!
(Покличь сердешного, — его и не слышать!)

Так, стало быть, он гость? Тогда... какого сорта
Цель высмотрел пострел в столь бедственном краю?

Добар вам дан, господине учитељу

Ко ће сад
У свету где се гине
Да нас поучи како праведни чине?
Свештеник? Лекар? Песников стих?
Глумац? Философ? Нико од њих!
Ни декан, ни старетинар – јер
ТУ ЈЕ... НАТОВСКИ БОМБАРДЕР!

Не верујете чему то води?
Већ звижди савест чиста...
Ал ево новости у природи:
Бомбардер – моралиста!!!

Деведесетих

Русија

Русији прилазе различито: неко плашљиво, нејак
Неко са знатижељом: гле, сада и њу зна,
Из анегдотске даљи... То је Хипербореја!
Величанствених вихора земља! Царство из сна.

Неко за себе жели (простак!) Русију да окује,
Неко, безбожно, ласку, у иронију претвара,
Неко јој носи несрећу (и сам је пророкује!)
Неко покровитељски с њом увек разговара.

Неко – напрежућ чело, неко – шалама грубим,
Неко – ко с пастирицом, што свира фрулу долом,
Неко – ко с пророчицом која свој разум губи,
Неко – ко с царицом, неко – као с ропкињом својом...

Неко плодове брати силази Христа ради,
Да уреди свој «гениј», бизнис, за крила створен...
Ал ретком падне на памет помисао... Да оре
На овој земљоделства несхватљивој «громади»
Где крици сиромаша ни одјек не изборе.

Гост, дакле, он мора бити? Ал који циљ је онда
Видео туђ враголан над овим бедним крајем?

Послушай, это мысль! – Ты узнаешь Лефорта?
Нет. И его не узнаю.

Лефорт – Кот в сапогах. Маркизу Карабасу
Несущий к Рождеству игрушек ярких массу.
Метуший, кланяясь, пером нашлапным пол..
А этот не привнёс, как говорит проверка,
В морозный зимний мрак ни искры фейерверка
И пёрышком в сенцах ни разу не подмёл.

Не внёс ведь ни-че-го!
Ни в избу – крошки ситной,
Ни новой чёрточки в Руси вид самобытный.
Так, может быть, хоть гнев? Быть может, разъярясь
На нашу «нищету, невежественность, грязь»,
Хоть дверью хлопнул бы, и вспыльчив и не мирен,
Негодованием высоким трепеща?
Но... слитком золота изрядным оттопырен –
Как раз при выходе – был край его плаща!

Вот наши судьбы кто!
Вот наши кто эзопы!
Их рвенье – в грязь втоптать Руси святые тропы,
Её Историю навыворот прочесть,
С насмешкой приписать ей славу всей Европы,
Чтоб тем ловчей отнять ту, что и вправду есть!

А есть немалая!
Свой – богатырский, детский,
Благочестивый жар, свой гений есть у ней!
Что толку ей лубок приписывать немецкий
И псевдоавторство над лавкой мелочей?

Прочь, лесь безмерная!
Прочь, преувеличенье
Вещей, действительно имеющих значенье!
Льстец мало что лукав,
Льстец – нагл! За ним разбой и превышенье прав.
Нагл баснословный царь, велевший море высечь,
Но тот наглей, кто льстит волнам; кто осмеять
Их тщится... И мудрит, стремясь преувеличить
То, что и так нельзя объять.

1970-е гг.

Послушај, то је мисао! — Познајеш ли Лефорта?
Не. Ни њега не познајем.

Лефорт је — мачак у чизмама. Маркизу Карабасу
Он донесе на Божић играчке, да га спасу.
Он, сав повијен, брише под запрљаним пером...
А овај, не додаде, великом искуству света,
У мразном зимском мраку ни искру ватромета
И перцем не помете ниједном сеник, с вером.

Није унео ништа!
Ни једне мрве шкрте,
Ни самосвојност нове некакве руске црте.
Да, гнев бар, не донесе? Можда, разјарен, брине
Због нашег «сиромаштва, незнања, прљавштине»,
Да бар врата залупи, да плану, непомирен,
Високим негодовањем које ником не прашта?
Ал... За полуге златне одебљао, проширен —
Баш на одласку — беше обод његовог плашта!

Ево ко су нам судије!
Ево наших Езопа!
Њин труд — свети пут руски да се у кал закопа.
Сву њену Историју читати наопако,
С подсмехом славу своју припише јој Европа,
Да вештије истинску славу отргне, с мраком!
А јест немала!
Сопствена. И дечја, и отачка.
У њој су сопствен занос, гениј и самобитност!
Зар да се дубина њена упише ко немачка —
Псеудоауторство са трговином ситном?

Даље, ласко безмерна!
Прекомерно развлачење
Ствари, које истинско поседују значење!
Ласкавој лији мало је то што је лукава,
Плаха је! За њом стоје сила и виша права.
Плах је цар, што нареди да се море исече,
И више тај ко ласка валима; ко сме луд бити
Да их подцени... И мудрује, да прикаже ко веће
Оно што се и тако не може обухватити.

Седамдесетих

Народ

И снова Русь изнемогла под ношей.
У новеньких историков, однако,
Бирон «хороший» и Гапон «хороший»,
Харон — «хороший»... Только русич — «бьяка».

Баюкает их помысел приятный,
Что русский от рожденья — «отщепенец»,
И что ему заменой был бы знатной
Стиль а ля рюс — узор для полотенец...

Метали камни в нас и комья грязи.
Куражился над нами каждый встречный.
За доброту нас часто водят за нос.

Но мы НАРОД. И ни в котором разе
Ни свергнуть, ни лишить нас жизни вечной,
Ни заменить, ни выдумать — нельзя нас.

1990-е гг.

Кто вам сказал?

Да кто вам сказал, что враги ненавидят Россию?
Ну что вы! Такие пространства! А недра какие!
При том — каковая за всё безнаказанность! Что вы!
В Россию враги влюблены, как в малиновок — совы.

Э, нет; не Россию, а русских враги ненавидят.
С таким уточнением пожалуй что правильной выйдет.
Мол, — «как это можно (и как это мы продремали?),
Чтоб русские... Русскую землю собой занимали?!»

1990-е гг.

Рантье

Читая О'Генри, мы видим с тобой
Не только просторы да свод голубой;

Народ

Опет Русија под теретом грца.
Историчарска тврђња је све тврђа:
Бирон је «добар», Гапон — «добра срца»,
Харон — «још бољи». Само Рус је рђав.

Уљуљкује их мисао угодна,
Да бити дрипац суђено је Русу.
И да замена може бити згодна
Стил а ла Рус — шара на убрису.

Бацаху на нас блато и камење.
Памети учи сваки нас пролазник.
За нос нас вуку сред сопствене куће.

Ал ми смо НАРОД, Бацању намењен,
Живота вечног лишен, ко у казни.
Заменили нас вама — немогуће.

Деведесетих

Ко вам је рекао?

Али ко вам је рекао да душмани мрзе Русију?
Шта вам је! Такви простори! А недра — каква се уснију!
При том — за све слобода! Откуда вам помисли ове?
Русију душмани воле као штиглице сове.

Не, не Русију, него Русе душмани не воле.
С правилном прецизношћу неке прастаре школе.
Веле — «Зар преспавасмо, како то, којим добом,
Да Руси населише... Сопствену земљу собом?!»

Деведесетих

Рентијер

Код О` Хенрија, видесмо нас двоје
Не само пространства и плаво засвође;

Отважных ковбоев мы видим с тобой,
А с ними — хозяин... такой же ковбой!

В Техасе на ранчо работали все.
Включая рантье! Да по первой статье!
Однако у нашего сидня-рантье
Нет воли к работе. Есть воля к жратве.

Не станет он здесь подымать целину!
Не станет работать на «эту страну»!
За что ж получил он столь жирный надел?
За то, что надел — получить захотел.

За то, что медяк за него заплатил.
За то, что вращал колесо воротил.
За то, что рабочих — в рабов обратил.
За то, что быть русскими нам запретил.

Так враг же он нам! Кто придумал — врагу
Сдавать наши земли? — понять не могу!
Так враг же он нам! — Ну и что? Испокон
Желанье врага для России — закон.
Желанье врага для России — закон,
Да только не русскими выдуман он.

...То вила, то замок, то корт и шале...
Ужель «я иду не по нашей земле»?
Знакомой тропинкой хотела пройтись.
Но слышится крик: «Вы откуда взялись?!
По нашим владеньям не смейте ходить;
Мы можем овчарок на вас напустить!»

1990-е гг.

Почти глагольный сонет

Сегодня каждый знает, как нам жить;
Где — доблесть веет, где — разбой гнездится,
Что будет, если всех вооружить,
И *кто* стрелялкой как распорядится;

Видесмо и многе храбре каубоје,
Са њима је газда... каубој такође!

Сви на ранчу раде у целом Тексасу.
Па чак и рентијер! Он у првом реду!
Али код овдашњих рентијера згасну
Воља за рад. Има воље тек да једу.

Неће нам, сигурно, заорати њиве!
«Ту земљу» не раде — само од ње живе.
Па за шта добише помасни удео?
Јер свако је такав удео усхтео!

Јер новчићем он је за земљу платио.
Јер је заврћени точак тек пратио.
Јер до црног робља раднике поткуси.
Јер нам забрањује да будемо Руси.

Па он нам је душман! Ко му, ко ће знати,
Даде нашу земљу? Не могу да схватим!
Душман нам је! — И шта? Одавно је тако:
Жеља душмана је у Русији — закон.
Жеља душмана је у Русији — закон,
Ал нису њу Руси смислили, никако!

...Час тениски терен, час вила, час замак...
Зар више «не ходам нашом земљом», с вама?
Знаним стазицама хтедох да прошетам.
Ал крик се заори: «Куд?» Посед ометам.
«Поседима нашим не смете, овамо;
Да на вас овчарске псе не напујдамо!»

Деведесетих

Скоро глаголски сонет

Данас зна свако како да живимо;
Где успех, а где — злочинство се гнезди,
Шта биће, ако оружје примимо,
Ко ће пред пуцањ *како* да се смести;

Кто выбьет кольт у хищника из рук
(Ведь надобно ж за слабого вступиться!),
А кто — «сто лет мечтал» за слабых биться —
И слабым — от себя добавит вдруг...

Я, например, не знаю, что к чему.
Но знаю, что бузить не перестанут;
Что, — дай нам шанс, — в пороховом дыму
Последние остатки смысла — канут;

Что браунингов уж не хватит тут,
И гаубицы нам подволокут...

До 2011

Свободолюбцы-запретители

Для виду
Нападая на запреты,
Но тут же запрещая то портреты,
То книги, то плакаты, то газеты,
То «Жития святых», то минареты,
Клеймя «тирана» с трубкой и усами, —
Вы первые тиранствуете сами;
На пробующих робко спорить с вами —
Бросаетесь клокочущими псами!
Но... топая ногой, но лбом тараня,
Ассаргадонствуя и тамерланя,
Желая подчинить себе Россию,
Не напроситесь на тиранию,
Вам встречную! Настроенную грозно!
Уймись же, эй, вы! — пока не поздно.

До 2010

Даты

Сброд
(Вопреки истории самой)
Одну лишь дату жалует на свете:

Ко ће избити колт с длана пљачкаша
(Јер потребно је «слабог да одбрани»),
А ко већ «сто лета» слабе би да храни –
Тек им доведе новог батинаша...

Ја, ето, не знам за ред, све ми мутно.
Ал знам, не сташе с лармом у мом веку:
Дају слободу – у диму барутном
Последње капи смисла да – истекну;

Ако браунинг и закаже тући,
Хаубице ће услужно привући...

Пре 2011.

Слободољупци-забранитељи

Наоко

Бес на забране вас вине,
Ал забраните, одмах – час портрете,
Час плакате, час књиге, час новине,
«Житија светих», а час минарете,
Те жигосући «тирана» бркатог –
Тиранишете пре но други нас -
На сваког ко се с вама спори зато
И кидишете ко љут, с ланца, пас!

Али... Мрвити ногом, не ум стећи,
Асаргадонски, тамерлански сећи,
Желећи јарам Русији све већи,
Ни тиранију нећете избећи
Која вам иде на сретање страшно!
Мућните главом, еј! – док није касно.

Пре 2010.

Датуми

Руља

(Упркос историји), једва
Године друге више да се сећа:

«Тридцать седьмой!
Тридцать седьмой!
Тридцать седьмой!»

...А почему не девяносто третий?

2011

Все войны — это войны за пространство...

Все войны — это войны
за пространство.

Мороз бывает лютым чересчур,
Но ханство не затем идёт на ханство,
Чтоб захватить побольше тёплых шкур;

Все войны — это войны
за ПРОСТРАНСТВО.

Вот хворость, от которой нет микстур.

Разбойник зрит сокровище — в комплекте
С пространствами, способными прельстить;
Зачем стяжать и грабить, коли негде
Награбленное будет разместить?

Тот бедствует, а тот — живёт богато,
Ан — места и ему недостаёт.

Но не дари ему под виллу плато;

Общепородны клёны, дуб и мята...

Знай: лишь дурак пространства раздаёт!

Когда наглец тайгу соседям дарит,

Мы праведного ждём кого-нибудь,

Кто по когтям предателя ударит!..

(Эх! Мы-то безоружны! Вот в чём суть!)

Но Завтайгой — за вклад его тяжёлый —

Не обзывай «слугою двух господ»:

Он служит одному. Зато — чужому.

(Дать орден за Дальстрою остов голый?

Дашь Крест, — а он своих на нём распнёт!)

Все войны — это войны за пространство.

Вор хочет войн. Он ищет как-нибудь

«Тридесет седма!
Тридесет седма!
Тридесет седма!»

...А због чега не деведесет трећа?

2011.

Сви ратови су — битке за пространство

Сви ратови су — битке
за пространство
Мраз прекомерни све љући постаје,
Ал не удара каганат на царство
Да узме више крзна, због промаје,
Већ су ратови — битке
за ПРОСТРАНСТВО.
Ево болести што лек не познаје.

Разбојник види благо — увек спреман
И на пространство да се полакоми:
Што да осваја, пљачка, ако нема
Где напљачкано да смести и здоми?
Овај је сирот, тај живи богато,
Ал — и њему је земља понестала.
Не дај му место за вилу и плато;
Свенародни су клење, крашће, лала...
Знај да пространство дели тек будала!

Кад тајгу силник разда суседима,
Ми правдољупца чекамо да бар
Тог издајника потпраши пред свима!..
(Ех! Без оружја смо! У томе је ствар!)
Ал шефа тајге — који тајгу прати —
Не зови «двају господара слугом»:
Јер служи једном. Ал — туђинцу, схвати.
(Орден за костур наг Даљстроја дати?
Даш Крст — он своје разапне, поругом!)

Сви су ратови — битке за пространство.
У рат би лопов. Хоће Отаџбину

С Китаем нашу Родину столкнуть:
Мол, я-то — что! Но русское тиранство
Препятствует раздаче Гор и Вод,
Влиянья, Расстоянья и Продукта.
 Безумен — у него на поводе кто!
 И лишь дурак — пространство отдаёт!

За что б ни отдал (за гроши? За ласку?)
Кому б ни продал (Ироду? Куме?), —
Лишь слабоумный мог отдать Аляску!
(Хоть наша речь не только об уме).
 Не слишком чист — кто хвалит супостата.
 Не слишком здрав — кто редко слёзы льёт.
 Не слишком мудр — кто расточает золото.
Но ЛИШЬ ДУРАК пространство раздаёт!

Разные годы

* * *

Странно! Неужто какие-то хваты
Мир проиграют в лото?
По Достоевскому — ВСЕ виноваты,
А по Толстому — НИКТО.

Нам же сдаётся (столпы дорогие,
Классика, не обессудь!),
Что виноваты одни. А другие —
Не виноваты ничуть.

Разные годы

«Будьте как дети»

Нам завещал Спаситель «быть как дети»,
Одно с тех пор нам удалось на свете:
От образца отделаться; добиться,
Чтоб... сами дети — не были «как дети»!

1990-е гг.

Нашу подбости хушкањем на Кину:
Вели, шта мари! Ал руско тиранство
Смета промету Планина и Вода,
Производње и Даљине свагдање.

Луд је — ко за тим поводњима хода!
И тек будала — пространство раздаје!

Ма за шта дао (за новце? За ласку?)
Ма ком продао (Ироду? Ил Куму?) —
Тек глупан дати могаде Аљаску!
(Мада ту није реч само о уму).

Није чист сасвим — ко лупежа хвали,
Није здрав образ ког суза не прели.

Није мудар — ко списка злато. Али,
САМО БУДАЛА пространство раздели!

Из разних година

* * *

Чудно! Ко да момци свадљиви
Свет губе на лоту, свикло?
По Достојевском — СВИ смо криви,
А по Толстоју — НИКО.

Нама се чини (стубови дуги,
Класико, судње странице!)
Да су криви једни. А други —
Нису криви, ни малчице.

Из разних година

«Будите ко деца»

Завешта Спаситељ — «будимо ко деца»,
На једну мисао свет нас отаџ пеџа:
Од обрасџа тог све даљи, постижемо
Да... та иста деџа — не буду «ко деџа»!

Деведесетих

Но... так ли мала эта роль?

Человек, подлец, ко всему привыкает.
Фёдор Достоевский

«Я потерял в один и тот же час
И жизнь, и королеву, и венец!»
Сказать одну такую фразу враз
Уже огромно! Изнутри колец

Космических восходит эта Роль,
Могущественней делаясь втройне,
Когда прошепчет призрачный Король:
«Прощай, прощай и помни обо мне!»

Кто ж помнит голос чести? Дружит с ним?
Кто совести гражданской слышит зов?
Как видно, слух наш — не для голосов,
Раз мы считаем страшное — смешным!

Раз мы согласны, чтобы мир забыл
О призраках, встающих из могил!

1994

Попугай

По клетке, шкафами задвинутой,
Где книги в пыли вековой,
Взъерошенный, всеми покинутый,
Он бежит вниз головой.

Чужак с потускневшими перьями!
Чужит, а под веками — грусть.
Язык истреблённого племени
Он знает почти наизусть.

Язык, за которым учёные
Спускаются в недра веков,
Где спят города, занесённые
Золой раскалённых песков...

Али... је ли тако мала та улога?

Човек, подлац, на све се привикне.
Фјодор Достојевски

«Изгубих у трен исти, такорећи,
И живот свој, и краљицу, и венац!»
Изједна такву једну фразу рећи
Већ је огромно! Унутар прстена

Космичких мости та улога даљ,
И троструко се јаче да узнети
Кад је прошапће аветињски Краљ:
«Збогом, збогом, и сети ме се, сети!»

Ко памти части глас? Са њим другује?
Ко зов савести ставља на тасове?
Очито, слух наш — није за гласове,
Кад нам ужасно — тек за поругу је.

Јер сагласни смо да нам не требају
Авети које из гроба устају!

1994.

Папагај

По крлеци, где стоје ормани,
Где је књига у прабини тушта,
Накострешен, напуштен, по страни
Главу доле мало-мало спушта.

Чудак перја потамнелог, језив!
Ведри друге, а под капком — сета.
Истребљеног племена он језик
Зна наизуст скоро — препаметан.

Језик, који научници често
У недрима векова тек нађу,
Где спавају градови под песком
Ражарених дина, у комађу...

Язык, что плетьюми виноградными
Петляет по плитам гробниц
И хвостиками непонятными
Виляет с разбитых таблиц.

Прекрасный язык — но забылся он,
Забылся, навеки уснув.
Огромный — но весь поместился он,
Как семечко, в маленький клюв.

Привык попугай разбазаривать
Бесценную ношу в тоске,
С собою самим разговаривать
На умершем языке,

В кольце кувыркаться стремительно,
Вниманья не видя ни в ком,
И сверху смотреть
Снисходительно,
Когда назовут дураком.

1960

Что есть грех

Перед неграмотным блеск знаний обнаружить —
Вот грех! Божиться грех. Но грех божбу и слушать.
Грех клясться клятвою! (Особенно тогда,
Когда заранее решил её нарушить!)

1990-е гг.

Совершенство

Боюсь совершенства, боюсь мастерства,
Своей же вершины боюсь безотчётно;
Там снег, там уже замерзают слова
И снова в долины сошли бы охотно.

Језик, што се плетарима живим
По плочнику рака тихо пење,
Репићима сасвим несхватљивим
Вијута низ раздробљено стење.

Дивни језик — али заборављен,
Заборављен — усну, ал не струну:
Огроман, ал смештен и ојављен
Ко семчица у маленом кљуну.

Привиче се ради ситних пара
Бесцен терет да раскрчми с тугом,
Да са собом самим разговара
На језику, незнаном ком другом,

У прстену да се мота живо,
Не привлачи позорност нимало,
И с висине гледа
Снисходљиво
Све те кад га назову будалом.

1960.

Шта је грех

Пред неписменим блесак знања кад се ода —
Ево греха! Грех је — кукумавка. Грех је и слушати је.
Грех је клети се заклетвом! (Посебно онда
Кад си одлучио да је кршиш, већ раније!)

Деведесетих

Савршенство

Савршенства ја се бојим, и мајсторства,
Због врхова својих непојмљиво бринем;
Снег је тамо, речи леди плавет горска,
И опет би радо сишле у долине.

Гнетёт меня ровный томительный свет
Того поэтического Арарата,
Откуда и кверху пути уже нет,
И вниз уже больше не будет возврата.

Но мне в утешенье сказали вчера,
Что нет на земле совершенства. И что же?
Мне надо бы радостно крикнуть: «Ура!» —
А я сокрушенно подумала: «Боже!»

≈1960

* * *

Набрела на правильную строчку
(Как бывало иногда),
Но дала ей — в записи — отсрочку
И — опять забыла! Не беда:

Может статья, в странах неоткрытых
Всё равно найдётся место ей
Где-то там — среди людей забытых,
Дел забытых и забытых дней.

1990-е гг.

Старинное слово

Поэт и слава — нет опасней сплава.
Не в пользу лбам название чела.
И часто, часто — чуть приходит слава —
Уходит то, за что она пришла.

Жужожит и жалит слава, как пчела:
С ней сладкий мёд, с ней — горькая отравка,
Но яд целебный лучше выпить, право,
Чем сахарного вылепить осла!

И слово-то какое! Аллилуйя,
Осанна... И кому? Себе самим?

Мори ме сјај мучни, једнако безвремен,
Тог песнички моћног, вишњег Арарата,
Одакле ни увис пута више нема,
Ни на доле више нема ми поврата.

Ал утешно неко рече ми, да свикнем:
Савршенства земног нема. Шта се може?
Треба, сва радосна, «Ура!» да ускликнем —
А ја тек скрушено помислих: «Мој Боже!»

≈ 1960.

* * *

Строфицу тачну погодих
(Као за дана старих),
Ал писање одгодих
И — заборавих! Не мари:

Можда се у незнани пробуди,
И стекне место, мимо плана,
Тамо — сред заборављених људи,
Дела заборављених, и дана.

Деведесетих

Старинска мудрост

Нема склискијег за песника сплава,
Име чеоно многа чела кошта.
И често, често — тек што стигне слава —
Одлази оно због чега је дошла.

Зуји и пеџка, ко пчела прпошна,
С њом мед је, без ње — отров заборав,
Ал боље горки лек пити бадава,
Но да се слави магарац укошкан.

Речи — «осана», «халелуја» — лете,
Пред ким их рећи? Зар пред собом шеним?

Как будто пятку идола целую!
(Не чьим-то ртом, а собственным своим!)

Не славлю даже славного. А то ведь —
Устану славить — стану славословить.

1960-е гг.

«Пойду ль, выйду ль я...»

От многоведа я узнала вдруг,
Что в мире всё так и должно быть: мелко!
И что Шекспир — подделка, ловкий трюк!
А почему *не ты, а он — подделка?*

Не отсылай к, «источникам», отнюдь
Не самым чистым! Можешь не стараться:
Пойду ль я, выйду ль я в далёкий путь,
Чтобы вранья старинного набраться?

К чему искать мне этот вид добра
В глуши веков? За милей милю мерять?
Когда я лжи, придуманной вчера,
Имею все возможности поверить?

Слыхав, как люди прямо с места врут,
За ложью вдаль пускаться — лишний труд!

1994

Елизавета и Шекспир

Когда починут, грешный мир отринув,
Монархи, вознесённые судьбой,
Нам остаются кости властелинов:
Бездушный прах, такой же, как любой.

Покуда мир становится товаром
Других купцов, какие понаглей,
Благодаря — фактически! — фиглярам
Мы (если помним) — помним королей.

Као да љубим идола у пете!
(Не туђим него устима сопственим!)

Не славим чак ни славног. Могу, али
После слављења — морам и да хвалим.

Шездесетих

«Да л' ћу ил нећу»

Од књишког зналаца сазнадох да све што
У свету јесте — јест ситнеж да проба!
И да је Шекспир — трик, вештачко нешто!
И чему не ти, већ он — раздеоба?

Не ослањај се на «изворе», нису
Баш сасвим чисти! Чему напор ревни:
Да л' ћу ил нећу ка далеком вису,
Да се опскрбим тек лажима древним?

Шта ће ми такав облик добра, скучен
У вековима? Миље те да мерим?
Када већ лажи, измишљене јуче,
Све могућности имам да проверим?

Чувши, да људе чим зину лаж вреба,
Ићи далеко по лаж — и не треба!

1994.

Елизабета и Шекспир

Кад, напустивши грешни свет, почину
Монарси, кад их судбина почисти,
Остају кости владара, у чину
Праха бездушног, ко и сваки исти.

Док свет постаје роба за, на крају,
Друге трговце, дрскошћу каљене,
Ко опсенаре што — стварно! — варају
Памтимо (кад их памтимо!) — краљеве.

По милости бродячего актёра
О давнем веке столько разговора,
Что в тьме времён теперь светло, как днём!

Клянусь Шекспиром и Елизаветой:
Не он писал при королеве этой,
А королева правила — при нём.

1964

Тот век...

Тот век, по нашему суждению,
Красно-зелёной был морковью:
Ботва взлетала к Возрожденью,
А корень пёр к Средневековью,

Страшась расстаться с ним; оставить
В нём то, что многим кайф сулило...
Средневековье никогда ведь
И никуда не уходило!

Покуда Подвиг, Труд, Веселье
Земной поверхностью владели,
Оно сползало в подземелья,
На срок (примерно в полнедели).

И, зацепив петлёй за шпору,
Прохожих втаскивало в нору...

1993

Хаос

Злом чаша преисполнилась. Полно
Обманутых и требующих мщенья.
Не казнено, однако ж, казино.
И Дом Веселья вновь обрёл прощенье.

Тек по милости путујућег глумца
О давном веку прича се и бунца
Кроз мрак времена кад засветли слово!

Јемчим Шекспиром и Елизабетом:
Није у њено време свепо све то,
Већ је владала она — у његово.

1964.

Тај век...

Тај век, по нашем суду (да л из мита),
Зелено-рујном мрквом беше створен:
Узлетала је к Ренесанси блитва,
Средњовековљу уриво се корен.

Страх ме растанка с њим; да му оставим
То што причини радост многим лику...
Средњовековље никада у глави
И није, сад знам, одлазило никуда!

Док су Напори, Веселе, Подвизи
Владали земним врхом, уз седнице,
Под земљу оде, тек да се понизи,
Оно, на рок свој (од пола седмице).

Ђонове омчом још, каткад, докачи,
И пролазнике у јаме одвлачи...

1993.

Хаос

Злом се наврши чаша. Одвећ јече
Преварени — до освете им стало.
Ал није кажњив казино, нимало.
Опет опроштај Дом Весела стече.

И слабое, как шелест, козые «но!»
Расправам над козлами отпущенья —
Под грохот лжи, под рёв обогащенья
Общественность не слышит всё равно.

Звон чистогана густ и неусыпен.
Весь путь во ад банкнотами усыпан
И, может быть, уже необратим.

И лыбится, и радуется часто
Сбывающимся снам Екклезиаста —
Друг пламени и серы побратим.

1990-е гг.

Король пепла

Два лагеря в различии глубоком,
Два разных мира, мы в одном равны:
Мы все под бомбой ходим.
Как под Богом,
Все.
Вплоть до поджигателей войны.

Как лошадей ковбой техасский гонит,
Вооруженье с присвистом гоня,
Вы мните, сэр, что вас война не тронет?
Не опрокинет вашего коня?
Ну, хорошо!
Допустим для примера,
Что нежит вас улыбка револьвера,
Взаимность бомбы, добродушие мин,
Что взрыв не враг вам,
Ибо вам же — сын.
Допустим, поджигатель негоряем, —
Твердь треснула от жара, но не он.
И вот картина:
Мир необитаем,
А в центре мира — вы —
Увы!
Громадного масштаба Робинзон.

Слабо се козје «не» ко шушањ рече!
Јав о јарцима, што им се све дало,
Уз богаћење и лаж док се крало —
Друштво не слуша, ил ту распру сече.

Звук готовине, густ, прекрива очај.
Банкнотама је пут у хаџ поплочан
И, може бити, већ је неповратив.

И цери се и радује се каста
Уз остварени сан Еклезијаста —
Пријатељ ватре, сумпоров побратим.

Деведесетих

Краљ пепела

Ко два табора у различју строгом,
Два разна света, у једном смо исти:
Сви ходамо под бомбом.
Ко под Богом.
Сви.
Па и онај који рат користи.

Ко што каубој тексашки пројаше
Док уз оружје фућка, препун среће,
Мислите, рат не дира ништа ваше?
Да вашег коња он убити неће?
Добро!
Узмимо тек ради примера,
Да вас разнежи осмех револвера,
Блискост с бомбама, добродушност мина,
Да метак вам је
Нешто попут сина.
Ако пироман, вежлиш, гори мање —
Жар оклоп ништи, ал не гори он.
И ево слике:
Свет је ненастањен,
У центру света — ви сте, ко закључан —
Жалим случај! —
За тај огромни простор — Робинзон.

О, с оговоркой!
Паруса не ждёте,
И Пятницы для вас потерян след
(Что, впрочем, применимо и к субботе,
И к воскресенью; нет ни дней, ни лет, —
«Смешались времена», как пел поэт).

Что станете вы делать в мире этом?

Чем торговать-то?

Че-ем?

Небытиём?

Бессмертьем?

Пеплом?

Но каким предметом

Мы тот же пепел с вами соберём?

Опять допустим:

Вы свершили чудо —

Нашли совочек.

Подцепив товар,

Несёте.

Но зачем? Куда? Откуда?

Кто это купит?

Чем заплатит вам?

Все рынки, сэр,

Все ярмарки,

Базары,

Торговцы,

Покупатели,

Товары,

Банк,

Биржа —

Всё

У вас в одной руке, —

В одном совке.

Так что же вам ещё?!

Монархи жирной нефти,

Цари угля —

Всё призрак,

Всё мираж...

Торгуйте же!

Не бойтесь конкуренции!

О, осуђеник
Нек једра не тражи!
И Петков траг се на песку очврка
(Што, узгред, и за све суботе важи,
Ко и недеље; дана луда трка:
Што рече песник — «време се побрка»).

Какав ће бизнис почети тим светом?
Чим трговати?
Чим?
Непостојањем?
Бесмрћем?
Прахом?
Ал каквим предметом
Да се прикупи тај прах непохрањен?
Опет, нек буде:
Извршите чуда —
И лопатица дечја
Робу скупи.
Ви је носите.
Што? Одакле? Куда?
Ко ће да плати,
Робу да вам купи?
Сер, све пијаце,
Вашари тог доба,
Трговци,
Купци,
Трговине,
Роба,
Банке,
И берзе —
Све у истој
Шаџи —
Једна лопата све ће да набаци.
Нашто вам све то?
Ви, монарси нафте,
Цареви угља —
Све је само авет,
Фантазма што плаши...

Тргујте само!
Конкуренције не бојте се више!

Весь уголь — ваш,
Весь дым, весь пепел — ваш!

1959

Этапы глупости

Ум — домосед. А дурь живёт на воле.
Свирепствующий в глупой голове
Известный ветер — ищет ветра в поле;
Два ветра сшиблись; дури стало две.

Три, тридцать, сто... Дурь молится молве,
Резва, приспособляема; ни боли,
Ни крови в ней. (Так, от укуса моли
Ведь не проступит кровь на рукаве!)

Но только тот вполне вкусил блаженства,
Причудливой фортуною храним,
Кто Дурь свою довёл до совершенства,
Большим образованием своим:

Болван, чья ограниченность гранилась,
Как бриллиант, как тонкость и ранимость!

1960-е гг.

Гаданье по почеркам

Судить по почерку чужую сущность, либо
Считать, что лупится (попался?!) автор букв —
Из каждой запятой, малейшего изгиба, —
Достойно не людей, а выполотых брюкв!

Кто пишет криво — «плут»! Кто тонко — «слаб, не глыба»,
А кто с нажимом — тот «решителен и груб»!
А вдруг был шаток стол? Толст карандаш? А вдруг
Перо царапалось едва — и то спасибо?

Сав угљен – ваш је,
Сав дим и прах – ваши!

1959.

Етапе глупости

Ум: домородац. Глупан – живи свукуд.
У глупој глави милости је лишен
Знан ветар – с ветром другим је под руку;
Два ветра греше; две будале више.

Три, сто тридесет... Глупост воли буку,
Прилагодљива; ни бол је не збрише,
Ни крв (ко мољац када рилцем сише –
Ни рукав крв да просочи, ни руку!)

Али само онај проба од блаженства
Каприциозном очуван фортуном
Што глупост узне све до савршенства,
Образованост начини допуном:

Букван огради међу што се сматра
Као рањивост, додир брилијанта!

Шездесетих

Гатања по рукопису

По рукопису туђу вредност још суде, мада
Бројити, да ли годи (угађа?!), аутор дела –
Сваком запетом, или квачицом коју свлада –
Није достојно људи, већ тикви без видела!

Ко пише криво – «прелак»! Фино – «није громада»,
Ко стисне слова – «грубост» на себе га је свела.
А сто – беше ли климав? Ил оловка дебела?
Раскречи ли се перо – то у захвалност спада?

А как на эти вот каракули мои
Взглянули б ведуны и почеркисты? «Вот-с вам!
Маразм, объединясь отважно с идиотством,
Водил её рукой», — вскричали бы они.

Узнайте ж — я скажу и гляну королевой, —
Кто правую сломал, тот просто пишет левой.

1990-е гг.

Мне кажется...

Мне кажется порой, что умерли стихии —
Такие, как Земля, Огонь, Вода и Воздух.
А заменили их... какие-то другие —
Из приготовленных на незаконных звёздах;

Что до сих пор трава, наш друг многовековой,
Напрасной зеленью сияла перед нами;
Что кто-то изобрёл закон природы новый,
Повелевающий расти ей — вверх корнями!

Что в джунгли отпустил шарманщик обезьянку,
Но джунглей больше нет; их царственное платье
Сорвали, вывернули, с криком, наизнанку!
Мне кажется, о них — век буду горевать я,

И плакать буду я — счастливым на потеху —
По истинным слезам и подлинному смеху.

1960-е гг.

* * *

На дне морском, на цветастом дне
(Где все друг друга едят),
Лицом повёрнутый не ко мне —
Цветёт невиданный сад.

А како би на сврачји швракопис мој, сав угласт,
Гледали словознанци и врачџи? «Врло просто!
Грч, често уједињен с одважним идиотством
Водио јој је руку» — повикали би угласт.

Схватите, ја ћу рећи, док царски оком севам —
Ко је ломио десну, тај просто пише левом.

Деведесетих

Чини ми се...

Мени се чини каткад да су умрле стихије —
Такве ко Земља, Огањ, као Ваздух и Вода,
Да су их замениле... некакве сасвим друкчије —
Са звезда припреманих безакоњима свода.

Да све до сада трава, наш друг вишевековни,
Узадуд зеленилом сјаше пред нама свима;
Да већ изуми неко закон природе нови,
Наредив јој да расте увис — тек коренима!

Да је у дунглу верглаш пустио мајмуницу,
Ал дунгли више нема; њихове царске хаље
Здераше, извргоше, скратише на шумицу!
Чини ми се, за њима — туговаћу надаље,

И плакаћу — срећнике тек да забавим ехом
Истинског мојег плача пред истинским подсмехом.

Шездесетих

* * *

На дну морском, где цвасти не вену
(А сви један другог једу, и носе смрт)
Не према мени лицем окренут —
Цвета невиђен врт.

Там есть размытые Города.
И захлебнувшийся Путь.
И кто-то целит — меня туда
С бегущей шхуны столкнуть.

«Пора, — подсказывает, — пора
Тебе к подводным пескам...»
Но я (по-своему тоже хитра), —
Я думаю: «Прыгай сам!»

От дружеской ласки — аж холод в крови.
Участливый, как НЛО,
Он шепчет: «Луну в отраженьях лови!»
(А солнце ещё не зашло)!

На дне, на илистом дне морском
Извилистый лес цветёт.
Но ждёт меня сухопутный дом,
Земная работа ждёт.

Зачем скользить,
И морского коня
Водить в поводу за мной?
Никто не сделает за меня
Моей работы земной.

1990-е гг.

* * *

Я, говорит, не воин,
Я, говорит, раздвоен,
Я, говорит, расстроен,
Расчетверён,
Распят!

Ты, говорю, не воин,
Ты, говорю, раздвоен,
Распят и четвертован,
Но ты — не из растяп.

Тамо постоје Градови, сред таме,
И, застао, Пут труне.
И неко циља – тамо да ме
Збаџи, са брзе шкуне.

«Време је» – потказује – «време дође
Подводном песку да те дам...»
Ал ја (на свој начин лукава, такође) –
Мислим: «Скачи сам!»

Од пријатељске ласке – већ лед у крви плови.
Ко НЛО он ташто
Шапће: «Месеу у одразима лови!»
(А сунце још није зашло!)

На дну, до морског блатног дна допре
Шума, и цвате поспано.
Ал мене дом чека, сув и копнен,
Чека ме земни посао.

Што за мном морског коњица,
Док лењо креће,
Водити, никад спремног?
Нико за мене обавити неће
Ни «п» мог посла земног.

Деведесетих

* * *

Ја, вели, нисам ратник,
Ја сам, вели, раздвојен,
Ја сам, вели, растројен,
Рашчетворени патник,
И ево распет висим!

Ти, велим, ниси ратник,
Ти си, велим, раздвојен,
И распет и разорен,
Али шепртља ниси.

Покуривая трубку,
Себя, как мясорубку,
На части разобрал,
Ты, может быть, и прав.

Но знаешь? — этой ночью
К тебе придут враги:
Я вижу их воочью,
Я слышу их шаги...
Ты слышишь?
Не слышишь?
Они ползут, шуршат...
Они идут, как мыши,
На твой душевный склад.
И вскорости растащат
Во мраке и в тиши
Отколотые части
Твоей больной души.

— А что же будут делать
Они с моей душой?
А что же будут делать
С разбитой, но большой?

— Вторую часть — покрасят,
А третью — разлинуют,
Четвертую — заквасят,
А пятую — раздуют,
Шестую — подожгут,
А сами убегут.

Был человек не воин,
Был человек раздвоен,
Был человек разрознен,
А всё, должно быть, врал:
Прослышав о напасти,
Мигать он начал чаще,
И — сгреб он эти части,
И ничего! — собрал.

1965

Ти пушиш лулу, слеђен:
Као за месојеђе
Сечеш себе, и мориш —
Можда и право збориш.

Ал знаш ли — ове ноћи
Душмани ће ти доћи:
Видим их, љуте, вихорне,
Чујем кораке њихове...
Чујеш ли?
Ил не, на несрећу?
Они пузе, ка кући...
Као мишеви крећу,
У душу ће ти ући,
И брзо ће развући
Мраком где ништа не блесне,
Кришке сечене, прелесне,
И твоје душе болесне.

— А шта ће да учине
Са мојом душом-јеликом?
А шта ће да учине
С раздрузганом, ал великом?

— Други део — здробиће,
Трећи део — просуће,
Четврти — утопиће,
А пети низ косу ће,
Надути па сажећи,
А сами ће побећи.

Човек не беше војник,
Био је пре раздвојник,
Био је пре растројник,
Ал ко да слага, мангупски:
Чувши за чуме те нове,
Он затрепта кроз велове,
Он дограби све делове,
И него! — себе сакупи!

1965.

Следы

Ночь напечатала прописью
Чьи-то на глине следы...
Над плоскодонною пропастью
Эхо, как пушечный дым.

Видно, прошёл тут — и шёпотом
Песню пропел пилигрим;
Долго стреляющим хохотом
Горы смеялись над ним.

Вижу, как ночь приближается
Высохшим руслом реки...
Но всё равно продолжается
Песня, словам вопреки.

— Где это море? — вы спросите, —
Где этот пляшущий риф?
Где — без морщинки, без проседи —
Юный зелёный залив?

Где эти заросли тесные
В лунной бессонной пылице?
Звери да птицы чудесные?
Люди — с огнём на лице?

Гибкие пальцы упрямые,
Чаши? Цепочки с резьбой?
Эхо, не путай слова мои, —
Я говорю не с тобой!

...Ночь напечатала прописью
Чьи-то на глине следы...
Над плоскодонною пропастью
Эхо, как пушечный дым.

1960-е гг.

Трагови

Ноћ је штампала шарама
Траг на глиници, маглени...
Над дном бездана стварала
Ехо је, ко дим паљбени.

Ходочасник ту шапатам
Запева песму нејаку;
Кикот је доле капао
Планина што се смејаху.

Све ближа, ноћ се занавља
Усахлим речним коритом...
Ал певање се наставља,
Упркос речима, очито.

Где су та мора предивна?
Где је тај гребен расплесан?
Где без боре, без седине —
Млад зелен залив, нетесан?

Где су ти врти удесни,
Та месечева причина?
Звери и птице чудесни?
Људи с ватром на лицима?

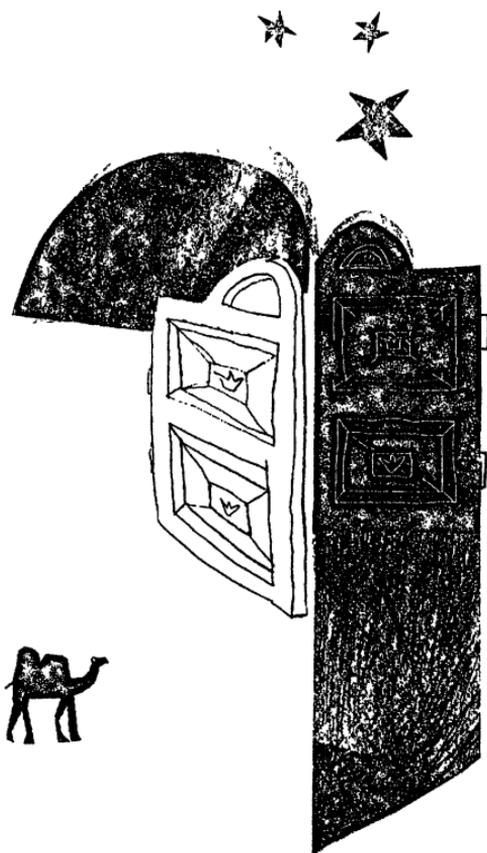
Упорни прсти нечији,
Чаше? Ланчићи ловорни?
Ехо, не бркај речи ми —
Са тобом ја не говорим!

...Ноћ је штампала шарама
Траг на глиници, маглени...
Над дном бездана стварала
Ехо је, ко дим паљбени.

Шездесетих

*Кружится половодъе, злится, мосты срывает...
Я опуцу поводья: конь мой дорогу знает.*

*Вртлог нашиъе таласе, мостове прелива, љут...
Пустићу своје кајасе: јер конь мој зна свој пут.*

Об авторе

Новела Николаевна Матвеева (р.1934) – русский поэт, прозаик, драматург, эссеист. Создательница песен, полных мудрой печали и теплоты, лаконичных стихов-размышлений о скрытой сути вещей и суровом течении истории. Пристальность взгляда, искренность, естественная интонация придают поэзии Матвеевой гармонию, целительную для чуткой души. Такие стихи возрождают веру в безграничность познания, в неиссякаемость сил человеческих. В сборник включены стихотворения из книг «Кораблик» (1963); «Душа вещей» (1966); «Ласточкина школа» (1973); «Река» (1978); «Избранное» (1986); «Нерасторжимый круг» (1991); «Мелодия для гитары» (1998); «Караван» (2000) и журнала «Наш современник» (1/2010; 3/2011; 9/2013). Автором внесён в состав ряд дополнений (отмечены в содержании *). Даты создания текстов указаны автором. Перевод М. Сибиновича и большинство переводов В. Ягличича (частично опубликованных в альманахе «Сербско-русский круг», 2014/2015) выполнены специально для данного издания.

О аутору

Новела Николајевна Матвејева (р.1934) – руска песникиња, прозни и драмски писац, есејист. Стваралац је песама пуних мудре сете и топлине, лаконичних стихова-размишљања о скривеној суштини ствари и о суровом току историје. Дубина погледа, искреност, природна интонација дају песништву Матвејеве лековиту хармонију за осећајну душу. Такве песме васкршавају веру у бескрајност познавања, у неисцрпљивост људских снага. У избор су укључене песме из књига «Бродић» (1963); «Душа ствари» (1966); «Ластавичина школа» (1973); «Река» (1978); «Избор» (1986); «Нераскидив круг» (1991); «Мелодија за гитару» (1998); «Караван» (2000) и писма «Наш савременик» (1/2010; 3/2011; 9/2013). Ауторка је унела у састав низ допуна (означене су у садржају *). Датуми стварања текстова записани су песникињом. Превод М. Сибиновића и већи део превода В. Јагличића (делимично објављених у алманаху «Српско-руски круг», 2014/2015) припремљени су специјално за ово издање.

Содержание

Пожарный	6
Река	6
Половодье	8
Вы думали... ..	10
Ветер	10
Девушка из харчевни	12
«Всё сказано на свете...»	14
Окраина	20
Ах, как долго едем!	22
Кораблик	24
Мы слышали слух	26
Альпинисты	28
«В тиши весенней...»	32
Фокусник	34
Караван	34
Цыганка	38
Старинный бродяга	40
Дорожная	42
Капитаны без усов	44
*«...Нам хочется чудес...»	48
*Иней	48
*Лозы в гневе	50
«Кто в романтику жизни не верит...»	50
«Когда Вселенная открывает нам добровольно...»	52
Познание	52
I Страх познания	52
II Как это сделано?	54
*Внутри зимы	54
Ошибки зависти	56
«Что значит «мещанин» – как следует не ясно...»	58
«У старца немощного корку последнюю изо рта...»	58
«Кто умён – не хитёр. Кто хитёр – не умён...»	58
«Скупой берёт за всё: за чувство раздраженья...»	60
Трепетные пни	60
«Определенья поэзии нет...»	60
Поэт	62
«“Поэзия должна быть глуповата”...»	64
Обратное превращение	64
Переводчик	64
Уют	66
Трюизмы	66
Эдгар По	68
О’Генри (человек и рассказчик)	70

*В свою пользу дурак	70
«В поэтах числиться и никогда заборным...»	72
«Мы только женщины – и, так сказать, “увы!”...»	72
Соломинка	74
Конец авантюризма	74
1. Сумерки грехов	74
2. Крах авантюризма	76
Мечта о недруге	76
Подземелья	78
Душа вещей	80
«Не пиши, не пиши, не печатай...»	80
*«Дышат снегом на флоксах росинки...»	82
Человек	84
Меланхолия	86
Поэты	88
Неожиданность	90
Галчонок	92
Было тихо...	92
Девочка и пластилин	94
Солнечный зайчик	96
Картофельные олени	98
Современная логика на полном серьёзе	100
Троянская конница	100
Здравствуйте, господин учитель!	102
Россия	102
Народ	106
Кто вам сказал?	106
Рантье	106
Почти глагольный сонет	108
Свободолюбцы-запретители	110
Даты	110
Все войны – это войны за пространство...	112
«Странно! Неужто какие-то хваты...»	114
«Будьте как дети»	114
Но... так ли мала эта роль?	116
Попугай	116
Что есть грех	118
Совершенство	118
«Набрела на правильную строчку...»	120
Старинное слово	120
«Пойду ль, выйду ль я...»	122
Елизавета и Шекспир	122
Тот век...	124
Хаос	124
Король пепла	126
Этапы глупости	130

Гаданье по почеркам.....	130
Мне кажется..	132
«На дне морском, на цветастом дне..».....	132
«Я, говорит, не воин..».....	134
Следы.....	138
<i>Об авторе</i>	141

Садржај

Предео В. Јазличић

Ватрогасац. Предео М. Сибиновић.....	7
Река.....	7
Поплава.....	9
Мислили сте.....	11
Ветар.....	11
Девојка из крчме.....	13
«Све је речено, свет све има...».....	15
Периферија.....	21
Ах, како дуго путујемо!.....	23
Бродић.....	25
Глас се прочу.....	27
Алпинисти.....	29
«Пролеће мир кад прекрије...».....	33
Мађионичар.....	35
Караван.....	35
Џиганка.....	39
Стари луталица.....	41
Путничка.....	43
Ћосави капетани.....	45
«...Чуда бисмо од ума...».....	49
Иње.....	49
Разгнењена лоза.....	51
«Ко не верује у чари живота...».....	51
«Када нам васељена открива, још добровољна...».....	53
Познање.....	53
I Страх од познања.....	53
II Како је ово створено?.....	55
Унутар зиме.....	55
Омашке зависти.....	57
«Шта значи «ћифта» – нек ме одговору науче...».....	59
«Старцу немоћном корицу последњу из уста отме...».....	59
«Мудар – није лукавко. А лукав – није мудар...».....	59
«Шкртац све наплаћује: и осећања лоша...».....	61
Дрхтурави пањеви.....	61
«Дефиниције поезије нема...».....	61
Песник.....	63
«“Припроста мора поезија бити”...».....	65
Обрнути преврат.....	65
Преводилац.....	65
Азил.....	67
Фразе.....	67

Едгар По.....	69
О'Хенри (човек и приповедач).....	71
Будала у своју корист.....	71
«У песнике се бројити – и никада реч просту...».....	73
«Ми смо само жене – и, да додам, „јао!“...».....	73
Сламка.....	75
Крај авантуризма.....	75
1. Сутон грехова.....	75
2. Крах авантуризма.....	77
Сан о душманину.....	77
«Ти не пиши, немој, не печатај...».....	79
Подземља.....	81
Душа ствари.....	81
«Оснежиће на латима роса...».....	83
Човек.....	85
Меланхолија.....	87
Песници.....	89
Неочекиваност.....	91
Чавче.....	93
Било је тихо... ..	93
Девојчица и пластелин.....	95
Сунчани зечић.....	97
Јелени од кромпира.....	99
Пуноважна савремена логика.....	101
Тројанска коњица.....	101
Добар вам дан, господине учитељу.....	103
Русија.....	103
Народ.....	107
Ко вам је рекао?.....	107
Рентијер.....	107
Скоро глаголски сонет.....	109
Слободољупци-забранитељи.....	111
Датуми.....	111
Сви ратови су – битке за пространство.....	113
«Чудно! Ко да момци свадљиви...».....	115
«Будите ко деца.....	115
Али... је ли тако мала та улога?.....	117
Папагај.....	117
Шта је грех.....	119
Савршенство.....	119
«Строфицу тачну погодих...».....	121
Старинска мудрост.....	121
«Да л' ћу ил нећу».....	123
Елизабета и Шекспир.....	123
Тај век... ..	125
Хаос.....	125

Краљ пепела.....	127
Етапе глупости.....	131
Гатања по рукопису.....	131
Чини ми се.....	133
«На дну морском, где цвасти не вену...».....	133
«Ја, вели, нисам ратник...».....	135
Трагови.....	139
<i>О аутору</i>	141

Издавачка кућа »ИГАМ« (Београд)
<http://www.igam.co.rs>

РУССКО-СЕРБСКАЯ ПОЭТИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА: КЛАССИКА

Вышли из печати | Изаиле су из штампe

Фёдор Тютчев | Фјодор Тјутчев
ДВА ЈЕДИНСТВА • ДВА ЕДИНСТВА

Александр Блок | Александар Блок
НИКО НАТРАГ ВРАТИТИ СЕ НЕЋЕ • НИКТО НЕ ПРИДЁТ НАЗАД

Сергей Есенин | Сергеј Јесењин
НЕ КУЦАЈ, ГЛУПАВО СРЦЕ • ГЛУПОЕ СЕРДЦЕ, НЕ БЕЙСЯ

Новелла Матвеева | Новела Матвејева
КАРАВАН • КАРАВАН

У припреми су | Готовјатся к изданию

Михаил Лермонтов | Михаил Љермонтов
ЧАША ЖИВОТА • ЧАША ЖИЗНИ

Марина Цветаева | Марина Цветајева
ТИ ПРОЛАЗИШ НА ЗАПАД СУНЦА • ТЫ ПРОХОДИШЬ НА ЗАПАД СОЛНЦА

Владимир Маяковский | Владимир Мајаковски
СВИМА – УМЕСТО ПИСМА • ВСЕМ –ВМЕСТО ПИСЬМА

Николай Гумилёв | Николај Гумиљов
ЗАЛУТАЛИ ТРАМВАЈ • ЗАБЛУДИВШИЙСЯ ТРАМВАЙ

Осип Манделъштам | Осип Манделъштам
ВЕК МОЈ, ЗВЕР МОЈ • ВЕК МОЙ, ЗВЕРЬ МОЙ

Николай Заболоцкий | Николај Заболоцки
СВЕ ШТО БИЛО ЈЕ У ДУШИ • ВСЁ, ЧТО БЫЛО В ДУШЕ

Леонид Мартынов | Леонид Мартинов
ЧИСТО НЕБО • ЧИСТОЕ НЕБО

и друге књиге | и друге књиге

РУСКО-СРПСКА ПОЕТСКА БИБЛИОТЕКА: КЛАСИКА

Издательство »ВАХАЗАР« (Москва)
<http://www.wahazar.ru>

Издательство »ВАХАЗАР« (Москва)
<http://www.wahazar.ru>

СРПСКО-РУСКА ПОЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Радован Караџић | Радован Караджич
ВСЕОСЕНЬ • СВЕЈЕСЕН

Витомир Николић | Витомир Николич
РЕКВИЕМ ДЈА СКИТАЛЈАЦА • РЕКВИЈЕМ ЗА СКИТАЧА

Бранислав Црнчевић | Бранислав Црнчевич
ОБЕТОВАНИИ СВЕТА • ОБЕЋАНИ СВЕТА

Ђорђо Сладоје | Ѓорѓађо Сладоје
ПРИВЫКАНИЕ • ПРИВИКАВАЊЕ
К БУДУЋЕМУ НА БУДУЋНОСТ

Благоје Баковић | Благоје Бакович
ПО ЛЕГКОЈ ЛАЗУРИ • НИЗ ЛАКУ ПЛАВЕТ

Рајко Петров Ного | Рајко Петров-Ного
ТАЈНИЕ ЗНАКИ • ТАЈНИ ЗНАЦИ

Љубица Милетић | Љубица Милетич
ГОЛОС НЕПОСТИЖИМИИ • ЗАУМНИ ГЛАС

Стеван Раичковић | Стеван Раичкович
ДВЕРИ В НОЃ ОТАВИРИ • ОТАВИРИ У НОЃ ВРАТА

Мирјана Булатовић | Мирјана Булатович
СКРЕПЫ • СПОНЕ

СЕРБСКО-РУССКАЯ ПОЭТИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА

Издавачка кућа »ИГАМ« (Београд)
<http://www.igam.co.rs>

Издаваштво »ВАХАЗАР« (Москва)
<http://www.wahazar.ru>

СРПСКО-РУСКИ КРУГ
литературно-художественный альманах

СЕРБСКО-РУССКИЙ КРУГ
књижевно-уметнички алманах

2010/2011

Из српског епа. ПОЕЗИЈА Фёдора Тютчева, Јована Јовановића Змаја, Алексе Шангића, Матије Бећковића, Душана Радовића, Валерия Латынина, на Дафинка Станева. ПРОЗА Иве Андрића. ДРАМА Радована Караџића. ОЧЕРКИ Предрага Пипера, Љубинка Раденковића

2011/2012

Русские былины. ПОЕЗИЈА Александра Блока, Владислава Петковића Диса, Максима Багдановича, Драгана Лукића, Андрея Голова. ПРОЗА Радоја Домановића. ДРАМА Бранислава Црнчевића. ОЧЕРК Радмила Маројевића

2012/2013

Из старог српског песништва. ПОЕЗИЈА Михаила Лермонтова, Лазе Костића, Ивана Франка, Душана Радовића, Миролуба Свркоте, Владимира Јагличића, Екатерины Полянској. ПРОЗА Меше Селимовића ДРАМА Душана Ковачевића. ОЧЕРКИ Татьяны Ивановой, Предрага Пипера

2013/2014

Из древней русской поэзии. ПОЕЗИЈА Сергея Есенина, Стевана Раичковића, Арсенија Тарковского, Милоша Јанковића, Ласа Novomeského, Љубивоја Ршумовића. ПРОЗА Василија Шукшина. ДРАМА Александра Поповића. ОЧЕРК Корнелије Ичин

2014/2015

Из српске народне лирике. ПОЕЗИЈА Марины Цветаевой, Десанке Максимовић, Новеллы Матвеевой, Александра Осмоловского, Душка Трифуновића, Пера Зупца, Vítězslava Nezvala, Мирјане Булатовић. ПРОЗА Александра Грина. ДРАМА Борислава Пекића. ОЧЕРК Алексеја Арсењева

Издавачка кућа »ИГАМ« (Београд)
<http://www.igam.co.rs>

srb-rus-krug@narod.ru

Издательство »ВАХАЗАР« (Москва)
КОЛЛЕКЦИЯ СЕРБСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

АНТОЛОГИЈА СЕРБСКОЙ ПОЭЗИИ *
АНТОЛОГИЈА СЕРБСКОЙ ПОЭЗИИ **
АНТОЛОГИЈА СЕРБСКОЙ ПОЭЗИИ ***

Избранные стихотворения
крупнейших сербских поэтов XX века

АНТОЛОГИЈА СА КОМЕНТАРИМА

СРПСКИ ПЕСНИЦИ XX ВЕКА

СРПСКИ ПОЕТИ XX ВЕКА

КОМЕНТИРОВАНА АНТОЛОГИЈА

Издательство »ВАХАЗАР« Издательство «ЭТЕРНА» (Москва)

КЊИГА РАДОСТИ

СЕРБСКАЈА ПОЕЗИЈА — ДЕТАМ И О ДЕТАМ

КЊИГА РАДОСТИ

СРПСКО ПЕСНИШТВО — ДЕЦИ И О ДЕЦИ

»ВАХАЗАР« (Москва) «ИСТОЧНИК» (Торонто) «ПРОСВЕТА» (Београд)

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЊЕ »ВАХАЗАР«

које од 1991. године издаје у Москви на руском језику

БИБЛИОТЕКУ СЛОВЕНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

од 2004. године објављује

КОЛЕКЦИЈУ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

и

СРПСКО-РУСКУ ПОЕТСКУ БИБЛИОТЕКУ

а од 2010. године

двојезични књижевно-уметнички алманах

СРПСКО-РУСКИ КРУГ

и

РУСКО-СРПСКУ ПОЕТСКУ БИБЛИОТЕКУ

Циљ је ових иницијатива – да попуни читалачку празнину о српској књижевности, да допринесе приближавању руских читалаца српској култури, да се одупре примитивизацији општесловенског културног простора.

**ПОЗИВАМО НА САРАДЊУ СВЕ КОЈИ НЕ МОГУ
ДА ОСТАНУ РАВНОДУШНИ ПРЕМА БУДУЋНОСТИ
ПРИЈАТЕЉСТВА И КУЛТУРНИХ ВЕЗА НАРОДА
СРБИЈЕ И РУСИЈЕ**

<http://www.wahazar.ru>

wahazar@mail.ru

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЊЕ »ВАХАЗАР«

Нобела Маџбеџва

Смертельно страшних шесть открыв дверей,
Учёный муж захопнул их скорей,
Седьмой же — и коснуться побоялся.

А именно за ней рос чудный сад,
Где пел источник, вспыхивал гранат
И день сиял, и тьмою не сменялся.

Смртоносних шест двери отвори, од невоље,
Учени муж — и затвори за собом брже-боље —
А седмих се и таћи побојао.

А баш је тамо бујао врт, као дивни дар,
Где је певао извор, и прскао нар
И — незамењен тамом — дан је сјао.

BAHAZAP ИГАНИ

